

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**ODNOS SLOVENCEV DO DAROVANJA
V DOBRODELNE NAMENE**

Ljubljana, avgust 2010

DARJA ŠRIBAR

IZJAVA

Študentka Darja Šribar izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom docentke dr. Barbare Čater in dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 27.08.2010

Podpis: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1. ALTRUIZEM, DAROVANJE IN DOBRODELNIŠTVO	2
1.1 Altruizem.....	2
1.2 Darovanje in dobrodelništvo	4
2 NEPRIDOBITNE ORGANIZACIJE	7
2.1 Opredelitev nepridobitnih organizacij.....	7
2.2 Vrste nepridobitnih organizacij	9
2.3 Javnosti nepridobitnih organizacij.....	10
2.3.1 Prostovoljstvo	11
2.3.2 Prostovoljstvo v Sloveniji.....	12
2.4 Nastanek in razvoj nepridobitnih organizacij v Sloveniji	13
2.5 Najpomembnejše nepridobitne organizacije v Sloveniji.....	15
2.5.1 UNICEF Slovenija.....	15
2.5.2 Karitas.....	18
2.5.3 Rdeči Križ Slovenije.....	20
3 REVŠČINA IN SOCIALNA IZKLJUČENOST: LETO 2010 – EVROPSKO LETO BOJA PROTI REVŠČINI IN SOCIALNI IZKLJUČENOSTI.....	21
3.1 Revščina in socialna izključenost.....	22
3.1.1 Osnovni pojmi	22
3.1.2 Revščina po svetu, v Evropi in v Sloveniji.....	23
3.1.3 Boj proti revščini	24
3.2 Leto 2010 – Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti	25
3.2.1 Razglasitev in namen Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti.....	25
3.2.2 Cilji Evropskega leta 2010	26
3.2.3 Aktivnosti Evropskega leta 2010 v Sloveniji	26
4 RAZISKAVA ODNOSA SLOVENCEV DO DAROVANJA V DOBRODELNE NAMENE	27
4.1 Izhodišče raziskave.....	27
4.1.1 Opredelitev raziskovalnega problema in ciljev raziskave.....	27
4.1.2 Raziskovalne domneve	28

4.2	Potek raziskave	30
4.2.1	Metoda zbiranja podatkov	30
4.2.2	Raziskovalni instrument	30
4.2.3	Vzorec.....	31
4.3	Analiza in razlaga rezultatov raziskave	31
4.3.1	Predstavitev vzorca.....	31
4.3.2	Odnos Slovencev do darovanja v splošnem	32
4.3.3	Poznavanje nepridobitnih humanitarnih organizacij	34
4.3.4	Darovanje in z njim povezano vedenje porabnikov	35
4.3.5	Preverjanje raziskovalnih domnev.....	37
4.3.6	Omejitve raziskave	39
4.3.7	Ključne ugotovitve	39
	SKLEP	40
	LITERATURA IN VIRI.....	42

KAZALO TABEL

Tabela 1: Razvrstitev nepridobitnih organizacij.....	9
Tabela 2: Karitasovi programi pomoči v letu 2009.....	19

KAZALO SLIK

Slika 1: »Kaj ste darovali v dobrodelne namene?«	33
Slika 2: »Kaj ste kot prostovoljec počeli?«	34
Slika 3: Prikaz povprečnih stopenj strinjanja in intervalov zaupanja.....	36
Slika 4: Vpliv dejavnikov na darovanje	37

UVOD

Ljudje smo socialna bitja, smo sočutni in delujemo vzajemno. Takšno vedenje je podlaga za razvoj in opredelitev altruizma, ki pomeni aktivnosti v korist drugih tudi na lastno škodo (Altruism – What is it, 2010). Zaradi stanja v gospodarstvu, ki je še poglobilo socialne razlike med bogatim in revnim prebivalstvom, je vse večje število tistih, ki za preživetje potrebujejo pomoč, pa naj bo to finančna, pomoč s preskrbo hrane in drugih osebnih predmetov ali pa le socialna pomoč in podpora sočloveka.

Darovanje je po rezultatih mnogih raziskav in teorij tesno povezano z opredelitvijo altruizma, ki opredeljuje pomen vse bolj zavedanja sveta okrog sebe, ne obstaja več le »sebičen posameznik«. Zaradi zavedanja sveta in pripadnosti družbi so ljudje vse bolj dovzetni za pomoč drugim ljudem v stiski in tako prispevajo v dobro celotne družbe, ne le zagotavljajo svoje lastne koristi. Prvi in najpomembnejši pokazatelj, da ljudje potrebujejo pomoč, je njihovo socialno stanje in revščina, ki je v svetovnem merilu velika, zaradi gospodarske situacije, ki ogroža svetovno gospodarstvo že drugo leto, pa se le še povečuje in potiska na rob preživetja vse večje število svetovne populacije. Na pragu revščine živi kar 80 milijonov Evropejcev (Evropska komisija, 2009).

Ker je eno temeljnih načel Evropske unije solidarnost, je bilo leto 2010 razglašeno za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti. S prizadevanjem ovreči stereotipe o revščini Evropska komisija izpostavlja ta pereči problem sodobne družbe in želi ljudi o tem čim bolj izobraziti in jih vključiti v pomoč pri reševanju nastalih problemov (EY2010).

Namen mojega diplomskega dela je analizirati odnos Slovencev do darovanja v dobrodelne namene, v kolikšni meri so pripravljeni darovati in s tem pomagati sočloveku. Cilj diplomskega dela pa je potrditi predpostavko, da so Slovenci sočutni, delujejo v dobro družbe in ne gledajo le na svoje koristi, so pripravljeni pomagati ljudem v stiski po svojih najboljših močeh.

V prvem delu svojega diplomskega dela predstavljam dosedanje teorije in opredelitve altruizma ter pomena darovanja in prostovoljstva. Sledi predstavitev nepridobitni sektor v Sloveniji in najpomembnejše nepridobitne organizacije v Sloveniji. Glede na že objavljene podatke bom opredelila slovenske darovalce. Sledi predstavitev ciljev in aktivnosti Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti, katerega namen je izobraziti ljudi in jih pripraviti, da tudi sami pripomorejo k zmanjšanju revščine.

Drugi del diplomskega dela pa predstavlja raziskavo odnosa Slovencev do darovanja v dobrodelne namene. V tem delu bom predstavila najprej izhodišče raziskave, v katerem bom opredelila osnovni problem ter raziskovalne cilje in domneve. Sledila bo predstavitev poteka raziskave, kjer bom predstavila metodo zbiranja podatkov, raziskovalni instrument

in vzorec sodelujočih. Temu pa bo sledila še predstavitev rezultatov raziskave, analiza postavljenih raziskovalnih domnev in ključne ugotovitve. Podala bom tudi omejitve, s katerimi sem se srečala pri raziskovanju. Na koncu diplomskega dela pa bom dodala še priloge, ki bodo zajemale rezultate raziskave, ki jih bom analizirala s pomočjo statističnega orodja SPSS.

1. ALTRUIZEM, DAROVANJE IN DOBRODELNIŠTVO

1.1 Altruizem

V ekonomski teoriji prevladuje obravnavanje racionalnega posameznika, ki ga avtorji opredeljujejo kot že po naravi sebičnega, saj deluje po zakonitosti uresničevanja lastnih potreb, s katerimi želi maksimirati svoje koristi, pri tem pa realizirati čim nižje stroške (Bajde, 2006, str. 1; Furnham & Argyle, 1998, str. 220-222), kar je osnova neoklasične teorije racionalnega posameznika. Enako delujejo tudi podjetja v svojem osnovnem cilju poslovanja, ki je maksimiranje dobička in minimiziranje stroškov. Po osnovnem ekonomskem prepričanju je mogoče potrditi tudi dejstvo, da lahko vsako dejanje, ki je posledica samoljubnega vedenja, pripelje do pozitivnega ali negativnega vpliva na harmonijo družbe kot celote, saj lahko človek k zasledovanjem lastnih ciljev pripelje tudi do javnega dobrega. Zaradi mehanizma t.i. nevidne roke pa se v družbi vedno vzpostavlja ravnotežje (Collard, 1978, str. 191).

Zmotno je trditi, da so človeška bitja povsem sebična in samoljubna, kar pa je pogosta opredelitev v literaturi, kjer je racionalnost pogosto enačena s sebičnostjo (Collard, 1978, str. 17). V zadnjih 250 letih v literaturi prevladuje pojem nesebičnosti posameznikov. Howard in Mason (v Bajde, 2006, str. 1) predstavljata prehod iz družbe »zame«, v kateri prevladuje samoljuben posameznik, v družbo »z menoj«, za katero je značilno, da njeni pripadniki prepoznajo svojo vlogo v družbi in jo sprejemajo, zavedajo se družbenih posledic svojih odločitev in kot taki delujejo skladno z naravnim in družbenim okoljem.

V psiholoških teorijah pa prevladuje altruistično vedenje porabnikov. Pojem altruizma je še vedno dokaj nejasen, a prodoren koncept. Prvi je pojem altruizma opredelil francoski filozof Auguste Comte. Pojem se prvič pojavi leta 1830, opredeljen kot samožrtvovanje v dobrobit in korist drugih (Altruism – What is it, 2010; Bajde, 2006, str. 4-6; Earl & Kemp, 1999, str. 17-18; Hopkins & Powers, 2009, str. 185-186), kar predstavlja altruizem v širšem pomenu besede. V ožjem pomenu pa altruizem opredelimo kot etično usmeritev, težnje k sreči in dobrobiti drugih, čeprav za ceno lastne sreče ali koristi. Ta težnja prihaja iz prej omenjene družbe »z menoj«, ki izhaja iz občutka pripadnosti, povezanosti, ljubezni in solidarnosti (Howard & Mason v Bajde, 2006, str. 1).

V povezavi z biološko razlago altruističnega vedenja naj bi bilo to povezano s t.i. »sebičnim genom« (Collard, 1978, str. 11-12; Hardy & Van Vugt, 2006, str. 1402), kar je mogoče predstaviti s preprostim primerom iz življenja živalskih vrst, ko si pripadniki iste vrste med seboj pomagajo preživeti, skrbijo za hrano in preživetje svoje vrste. Enako je pri ljudeh, ko je skrb za dobrobit drugih opazna predvsem znotraj družine (med ožjimi in tudi daljnimi sorodniki). V tem pogledu predstavlja altruizem tudi povsem smiseln pojem, ko le-ta zadeva pomoč in darovanje družinskim članom in prijateljem (Furnham & Argyle, 1998, str. 220-221). Družinski člani se lahko vedejo popolnoma altruistično, nesebično do članov družine, na drugi strani pa popolnoma sebično, egoistično do drugih ljudi, ki niso člani njihove družine. Ker pa smo ljudje socialna bitja in navežemo socialne stike tudi z ostalimi, ki niso člani naše družine, velja predpostavka, da se tudi do prijateljev, sodelavcev, članov istih klubov, sosedov in drugih nam bližnjih oseb vedemo altruistično, kar je dokaz za altruistično vedenje »znotraj človeške rase«, kar pa na nek način potrjuje teorijo o sebičnem genu.

V primerjavi ljudi z njihovo živalsko naravo jih nekateri avtorji (Hardy & Van Vugt, 2006, str. 1402-1404) poimenujejo kot »socialne živali«. V tem pogledu podobno kot prej omenjeni avtorji navajajo dejstva, da si večina živali, pripadnikov iste vrste, med seboj pomaga, a le v manjših skupinah. Razlika med ljudmi pa je v človekovi edinstveni spodobnosti delovanja v dobro širšega družbenega okolja. V tem okviru Hardy in Van Vugt (2006, str. 1402-1404) navajata odzivnost ljudi na pomoč, ki jo potrebuje lokalna skupnost, v naravnih nesrečah, darovanje v dobrodelne namene, podpora državi v času vojne, pomoč popolnemu tujcu v nesreči, čeprav s tem ogrozijo lastno življenje.

Altruizem je nasprotje egoizma. Vsi avtorji se z razlago, da je človek po naravi sočuten in deluje vzajemno v korist družbi kot celoti, ne strinjajo. Marx (v Collard, 1978, str. 58-60) navaja kot pomembno razliko med egoizmom in altruizmom ravno to, da je človek socialno bitje, ki je ustvarjen, da zasleduje svoje poslanstvo in dosega zastavljene cilje, kar predstavlja nasprotje v altruistični opredelitvi odnosa človeka do narave oz. sočloveka. Vseeno pa je mogoče opredeliti mnogo dejavnikov, ki kažejo na nesebično naravo človeka: darovanje v dobrodelne namene, prostovoljno delo v nepridobitnih organizacijah, podpora in pomoč revnim, krvodajalstvo, varčevanje za prihodnje generacije.

Na delovanje v dobro družbe pa vpliva tudi ugled, ki si ga vsak človek želi doseči v družbi in okolju, v katerem biva. Prispevanje skupnosti je lahko torej posledica ustvarjanja ugleda ali pa sankcij, ki lahko sledijo, zato vsakega dejanja ne gre pripisovati altruizmu. Po raziskavi vedenja ljudi avtorice Sonje Utz (2009, str. 357-361) ima kljub vsemu največji vpliv na pomoč družbi ravno altruistična narava posameznikov, hkrati pa je bil opažen vpliv čuta moralne obveze pomagati sočloveku, zadovoljstvo ob zmožnosti pomoči, želja po interakciji in zaslužku. Spodbudna pa je ugotovitev, da ljudje darujejo in pomagajo drugim, ker sami tako želijo.

Tako se v literaturi pojavlja pojem »tekmovalnega altruizma« (angl. *competitive altruism*), ki pomeni pomoč posameznikov iz gole radodarnosti. Teorija opredeljuje altruizem kot človekovo pomanjkljivost, saj v svojo škodo porablja enormne količine sredstev, denarja, časa in energije, od česar sam nima neposredne koristi. Poleg tega pa je še prikrajšan za sredstva, zasebno življenje, lahko si celo ogrozi zdravje. Kar pri tem pretehta, pa je človekov ugled v družbi in lastno zadovoljstvo (Hardy & Van Vugt, 2006, str. 1406-1407).

Ljudje imajo za dejanja, ki jih v grobem opredeljujemo kot altruistična, različne vzgibe in motive. Kot altruistično dejanje v pravem pomenu besede na primer ne moremo opredeliti primera, ko nekdo stopi skozi vrata in jih pridrži še osebi, ki gre mimo. Mnogo ljudi se vede altruistično zaradi ugleda, ker jim je pomembno, kaj si o njih misli družba – ugled in spoštovanje sta tista, ki človeka pripravita do dejanja, vendar ne definirata vedenja dolgoročno. Altruistično vedenje je lahko tudi posledica vzajemne pomoči med družinskimi člani ali prijatelji, kar pa ekonomisti opredeljujejo kot osnovno obliko menjave, ko je vedenje posameznika vzročno povezano z dejanjem, ki ga bo od druge osebe dobil v zameno (na primer v zameno za varstvo otroka nas znanec povabi na večerjo), in je na ta način povezano z racionalnostjo in sebičnostjo posameznika, zato takšnih dejanj ne priznavajo za altruistična (Collard, 1978, str. 48-50; Hardy & Van Vugt, 2006, str. 1410).

1.2 Darovanje in dobrodelništvo

Darovanje je posledica altruizma v osnovni opredelitvi. Že v zgodovini je darovanje in skrb za bližnje predstavljalo pomemben del življenja že med plemeni, ko so si pripadniki nudili pomoč, da so lahko vsi preživeli. Obdarovanje med različnimi plemeni pa je bilo v znak sprave in dobrih odnosov. Danes je v primitivnih družbah, predvsem v državah tretjega sveta, skrb za dobrobit družine in bližnjega sorodstva še vedno odgovornost celotne družine. V dobi starega Egipta, Grčije in Rima je bilo darovanje povezano z verskimi idejami, pravičnostjo, žrtvovanjem za bogove, kar naj bi ljudem po njihovem prepričanju omogočilo priti v obljubljena nebesa (Furnham & Argyle, 1998, str. 230-245).

Vzrok za darovanje pa ni nujno vedno altruistično vedenje posameznikov, njihov čut za pripadnost družbi in odgovornost za koristi družbe kot celote, ampak ima tudi samoljubne vzgibe, ki so predvsem psihološke narave posameznikov, ki potrebujejo potrditev družbe o svojem dobrem delu in potrditve svojega statusa v družbi, s tem ko so sposobni darovati. Darovanje je lahko tudi posledica strahu do dogodkov, ki sledijo, če dejanja ne bomo uresničili – tu gre lahko za strah pred izterjevalci, pred posledicami v službi, vendar pa je takšno dejanje odvisno od subjektivnega dožemanja posameznika. Darovanje v takšnem primeru torej ni nujno altruistično dejanje, lahko pa ga razložimo ali z altruizmom ali s strahom pred posledicami (Collard, 1978, str. 93; Utz, 2009, str. 360). Kot popolno altruistično dejanje ne moremo na primer obravnavati darovanja staršev svojim otrokom, ker je to del narave in skrbi za svoje potomce.

Med dejavniki, ki najbolj značilno vplivajo na darovanje in altruistično vedenje posameznikov, Hopkins in Powers (2009, str. 187-191) navajata demografske dejavnike, in sicer: (1) starost – posamezniki z leti fizično, psihološko in socialno dozori, v svoji zreli fazi pa tako razvijejo močnejši čut do sočloveka in tendenco po pomoči ostalim; (2) stopnja izobrazbe – bolj izobraženi ljudje imajo na družbo in socialne razlike drugačen pogled in so v povprečju bolj pripravljeni pomagati kot manj izobraženi; (3) spol – po mnogih raziskavah (Hopkins & Powers, 2009, str. 190; Furnham & Argyle, 1998, str. 222-228; Simmons & Emanuele, 2007, str. 535-536) je bilo ugotovljeno, da ženske darujejo več kot moški in namenijo več časa tudi kot prostovoljke. Poleg omenjenega Simmons in Emanuele (2007, str. 535-545) v svoji raziskavi ugotavljata tudi, ne samo da ženske darujejo v povprečju veliko več kot moški in namenijo za svoje aktivnosti pomoči veliko več časa, ampak tudi pridobivajo na moči v poslovnem in političnem svetu, zato predpostavljata, da je mogoče v prihodnosti pričakovati še več prostovoljstva, več dobrodelništva in morda celo več novo ustanovljenih nepridobitnih organizacij. Poudarjata pa tudi, da ima velik vpliv na večje udejstvovanje žensk v prostovoljstvu in dobrodelništvu poleg njihove sočuti do drugih tudi njihova altruistična narava.

Darovanje v dobrodelne namene predstavlja bolj realističen pogled na opredelitev altruizma. V preteklosti je bilo darovanje v veliki meri povezano z vero. Že Comte je pri svoji opredelitvi altruizma in aktivnosti človeka v korist drugih povezoval altruistično vedenje z religijo in ljubeznijo do Boga – njegovo prepričanje je bilo, če človek ljubi Boga in se je zanj pripravljen žrtvovati, lahko svojo predanost izkaže na način, da ljubi druge in jim pomaga (Bajde, 2006, str. 4-5). Zaradi tega so v preteklosti tudi kristjani verjeli, da so revni ljudje s svojim pomanjkanjem blagoslovljeni in jim je s tem zagotovljeno nebeško odrešenje. Vse religije so zaradi tega že v davni zgodovini dajale velik pomen darovanju in dobrodelnosti. V srednjem veku so bili menihi tisti, ki so skrbeli za socialno varstvo revnih (Furnham & Argyle, 1998, str. 221-222). V 17. in 18. stoletju je bil razlog za darovanje in dobrodelnost revnim predvsem strah pred težavami in nevšečnostmi, ki bi jih lahko revni povzročili, na ta način pa so jih bogatejši sloji obdržali na njim pripadajočem mestu. V 19. stoletju se pojavijo prve volonterske organizacije, ko so ljudje iz srednjega razreda nudili pomoč tistim, ki so jo potrebovali. Kasnejši razvoj dobrodelnosti je bil tudi posledica davčnih olajšav, kar je tudi eden izmed razlogov, da so bogati darovali denar za pomoč ljudem v stiski. Nadaljnji razvoj darovanja in dobrodelništva pa je bil na korporativni ravni, ko so se vključila še podjetja in druge organizacije (Furnham & Argyle, 1998, str. 222-228). Na ravni korporativnega darovanja je pomembno tudi udejstvovanje managerjev v dobrodelnih aktivnostih, saj lahko le-to pomeni pomembno prelomnico v njihovem poslovnem delovanju.

Razlogov, načinov in motivov za darovanje je precej. V svoji raziskavi, ki sledi v enem od naslednjih poglavij tega diplomskega dela, bom skušala ugotoviti, kateri so tisti razlogi, motivi in načini darovanja, ki so najbolj prisotni med Slovenci, kakšen je profil uporabnika, ki daruje največ, kakšne stvari ljudi pritegnejo k darovanju in pomoči, in kateri

so dejavniki, ki jih od tega odvrnejo. Na tem mestu pa bom navedla nekaj splošnih ugotovitev, ki jih je mogoče zaslediti v literaturi.

Collard (1978, str. 191) opredeljuje tri skupine darovalcev: družine, podjetja in mednarodna humanitarna pomoč iz strani države. V primerjavi z dohodki vsi darovalci darujejo relativno majhne vrednosti – znesek, ki ga namenijo za darovanje v dobrodelne namene znaša manj kot 1% dohodka (za gospodinjstva je malo nižji od 1% dohodkov, za podjetja pa celo še nižji in znaša okrog 0,7% dobičkov podjetij). V takšnem primeru je možno potrditi ekonomsko teorijo o racionalnem ekonomskem subjektu, ki zasleduje cilj maksimalne koristi (v tem primeru dobička), in ne kaže na altruistično naravo subjektov. Po podatkih, ki jih navaja Collard (1978, str. 95-100), je mogoče ugotoviti, da darovani zneski niso odvisni samo od dohodkov, saj bogatejši razred ne daruje bistveno več od revnejšega razreda, vseeno pa ta dva darujeta v povprečju več kot srednji razred. V primeru, ko je darovalec država in sodeluje v mednarodnih humanitarnih akcijah pomoči drugim državam v stiski, naletimo na paradoksalno situacijo, dejavnost države pa je v takem primeru odvisna od stopnje altruizma. Države so pripravljene darovati več v primeru bilateralnih pomoči kot multilateralnih. Collard (1978, str. 103-104) v tem kontekstu predstavlja pojem prostega jezdeca: države niso pripravljene darovati drugim za vojaški razvoj ali politične namene, ker s tem dajejo prednost potencialnemu nasprotniku; poleg tega je predvsem pri manjših državah problem prepričanje, da so premajhne, da bi s svojim prispevkom lahko pomagale drugi državi. Imeti morajo višjo stopnjo altruizma, da se odločijo za darovanje, čeprav gre v tem primeru bolj za družbeno odgovornost do sebi podobnim kot altruizem. Posebna oblika darovanja je darovanje namenjeno državam, ki so žrtve naravnih nesreč. Nesebičnost je v tem primeru bolj prisotna na območjih, kjer so sami izkusili posledice katastrof, čutijo se povezane z ljudmi in jim zato skušajo nuditi večjo pomoč.

Na darovanje delujejo različni dejavniki (Furnham & Argyle, 1998, str. 225-232; Collard, 1978, str. 95):

- Dohodek: kot sem že omenila je v primerjavi z dohodki v darovanje namenjenih manj kot 1% razpoložljivih dohodkov fizičnih in pravnih subjektov; tudi raven dohodka ni tista, ki definira darovanje, saj je mogoče ugotoviti, da revnejši namenijo v dobrodelne namene celo višji del dohodkov kot srednji razred, ki v povprečju daruje najmanj;
- Starost in spol: v povprečju več darujejo ženske, vendar razlika ni velika, je podatek zanimiv glede na dejstvo, da moški v povprečju zaslužijo več kot ženske; ženske so tudi številčnejše v primeru prostovoljstva; po starosti največ namenijo darovanju ljudje v starosti med 30 in 65 letom (največ med 50 in 65 letom), starejši in upokojenci ter mlajši pa darujejo občutno manj;
- Velikost družine: poročeni pari darujejo v povprečju več kot samske osebe, poleg tega tisti pari, ki imajo otroke, darujejo tudi do 50% več kot pari brez otrok (tisti, ki imajo več otrok, darujejo več kot tisti z manj otroki);
- Vera: je pomemben dejavnik, saj veliko akcij zbiranja sredstev poteka preko cerkvenih institucij;

- Osebnost: posamezniki kažejo različno mero složnosti, radodarnosti in pripravljenosti pomagati sočloveku; altruistično vedenje posameznikov je tisto, ki je povezano z osebnostnimi lastnostmi kot je na primer sočustvovanje, vzajemnost, vendar področje vpliva osebnosti na darovanje v dobrotne namene ni podrobno raziskano;
- Narodnost: pomemben dejavnik darovanja je odnos celotne države do ljudi, ki pomoč potrebujejo; v nerazvitih državah, kjer je revščina večja, je več darovanja namenjenega revnim, tudi beračem, ker ljudje čutijo večjo družbeno odgovornost; spet v drugih državah (npr. ZDA) je večji znesek darovanja lahko posledica davčne olajšave, ki je v tem primeru odobrena.

Darovanje pa ni odvisno samo od darovalca, ampak tudi od tistega, ki prosi za pomoč – lahko gre za prostovoljce, ki za različne organizacije zbirajo sredstva, lahko so to berači, ki prosijo za denar na ulicah, lahko pa gre samo za različne oglase, plakate, spote, v katerih so predstavljeni ljudje, katerim naj bi bila pomoč namenjena. Ti dejavniki so: privlačnost prosilca, njegova nebesedna komunikacija z darovalcem, neposrednost, iskrenost, vzajemnost (Furnham & Argyle, 1998, str. 233-241).

2 NEPRIDOBITNE ORGANIZACIJE

2.1 Opredelitev nepridobitnih organizacij

V zadnjih letih se pojavlja vse več organizacij, ki niso državne in niso javne. Opredelitve nepridobitnih organizacij se med avtorji razlikujejo, tako kot se razlikujejo tudi sama poimenovanja organizacij, katerih primarni cilj ni realiziranje dobička. Te organizacije so označene kot nepridobitne, prostovoljne, neprofitne, nevladne, neprofitno-volonterske ipd. V nadaljevanju diplomskega dela bom kljub različnim poimenovanjem sama uporabljala izraz nepridobitne organizacije. Med njih spadajo društva, športni klubi, poklicna in poslovna združenja, bolnišnice in druge zdravstvene ustanove, šole in univerze, muzeji, centri za dnevno varstvo otrok in druge. V nadaljevanju navajam nekaj opredelitev, ki so po mojem mnenju najprimernejše.

Rus (1994) pojmuje nepridobitne oz. nedobičkonosne organizacije kot skupni pojem za javno upravo, družbene dejavnosti in prostovoljne organizacije, ki poslujejo brez dobička ali pa z njim, vendar cilj njihovega poslovanja ni dobiček. Če te organizacije realizirajo dobiček, se z njim ne razpolaga po lastni presoji, ampak se vlaga v dejavnost organizacije in na ta način služi kot sredstvo za razširitev te dejavnosti ali za dvig kvalitete storitev. Po Bloisu (Rojšek & Muhič, 1997) je nepridobitna tista organizacija, katerega temeljnega cilja delovanja ni mogoče izraziti z gospodarskimi merili. V prizadevanjih za doseg cilja pa lahko opravlja tudi dejavnosti, ki so pridobitno naravnane.

Nevladne organizacije na nek način predstavljajo konkurenco državnim institucijam, ker državljanom omogočajo izvajanje nekaterih namenov in funkcij, ki jih običajno izvaja le država. Kot take so zahteva Sveta Evrope, so torej nujne in prisotne v vseh demokratičnih državah. Nevladne organizacije so temeljni institut civilne družbe, med katerimi velja omeniti zlasti društva in ustanove oz. fundacije, kot se slednje pogovorno imenujejo v Sloveniji. Nevladne organizacije spodbujajo posameznika na namenjanje denarja in osebno aktivnost oz. angažiranje na splošno koristnem oz. dobrodelnem področju. Glavne značilnosti nevladnih organizacij so na eni strani njihov status, še bolj pomemben pa je njihov namen, ki je splošno koristen in dobrodelen, značilna je tudi upravljalna neodvisnost od države (Trstenjak, 1998, str. I).

Kljub opredelitvam nepridobitnih organizacij, ki se med avtorji nekoliko razlikujejo, in kljub različnim poimenovanjem organizacij, je mogoče opredeliti lastnosti, ki so jim skupne:

- Organizacije so zasebne, kar pomeni, da so njihovi lastniki fizične ali pravne osebe, ne pa država;
- Organizacije so nepridobitne, ker je smisel njihovega delovanja usmerjen v splošno družbeno korist in ne v dobiček;
- So organizacije in kot take imajo opredeljen pravilnik delovanja organizacije, ki velja za vse vključene;
- Organizacije so prostovoljne, saj članstvo v njih ni obvezno, pritegnejo pa časovni ali denarni vložek volonterjev.

Te lastnosti pa že kažejo na primerjavo nepridobitnih, nevladnih organizacij s pridobitnimi organizacijami. Skupne lastnosti nepridobitnih in pridobitnih organizacij so, da so sredstvo za doseganje ciljev ustanoviteljev, so ciljna združenja sodelavcev za uresničevanje ciljev in so pomembno stičišče, kjer se srečajo vsi udeleženci, ki imajo interese v organizaciji. Pomembne so predvsem razlike med pridobitnimi in nepridobitnimi organizacijami, med katerimi je pomembna prostovoljnost udeležbe, ki je značilna za nepridobitne organizacije, kar pomeni, da se posamezniki v organizaciji udeležujejo prostovoljno, omogoča jim brez prisilnega in odplačilnega delovanja doseči cilje v organizaciji. Druga pomembna razlika med pridobitnimi in nepridobitnimi organizacijami pa je v namenu in cilju poslovanja: cilj pridobitnih organizacij je predvsem usmerjen v realiziranje dobička ter v donosnost vloženega kapitala in dolgoročno rast premoženja lastnikov podjetja, uspešnost teh organizacij je v splošnem finančno merljiva; za razliko od teh rezultati nepridobitnih organizacij niso neposredno merljivi v denarju, koristi lastnikov so lahko materialne ali nematerialne, posredne ali neposredne, kar pomeni da nepridobitne organizacije ne zasledujejo primarnega cilja dobička in rasti deležev ustanoviteljev, ampak delujejo v javnem interesu, zagotavljajo dobrine in storitve, ki so pogoj za uspešno delovanje družbe kot celote, njenih podsistemov in na koncu posameznega človeka (Turk Širca & Tavčar, 1998).

2.2 Vrste nepridobitnih organizacij

Tako kot obstaja več opredelitev nepridobitnih organizacij, najdemo tudi različne opredelitve glede njihovih vrst. Najbolj običajna in najpogostejša delitev nepridobitnih organizacij je glede na njihovo pravno naravo oz. njihove ustanovitelje, ki so lahko država, občina, mesto, druge javne pravne osebe, pooblaščen z zakonom ter domače in tuje pravne ali fizične osebe. Najosnovnejša delitev je na ustanove, društva, druge organizacije (kamor spadajo zavodi, gospodarske družbe, politične stranke, sindikati, verske skupnosti) in tuje organizacije (Trstenjak, 1998, str. I).

Po Mednarodni klasifikaciji nepridobitnih organizacij (*The International Classification of Nonprofit Organizations – ICNPO*) so nepridobitne organizacije primarno razdeljene po področju njihovega delovanja. ICNPO opredeljuje 12 večjih skupin dejavnosti, ki so še deljene na 24 podskupin. Osnovne skupine dejavnosti so: (1) kultura in rekreacija, (2) izobraževanje in raziskovanje, (3) zdravje, (4) socialne storitve, (5) okolje, (6) razvoj in bivanje, (7) zakonodaja in politika, (8) filantropija in volonterstvo, (9) mednarodne aktivnosti, (10) religija, (11) poslovna in profesionalna združenja ter sindikati, (12) ostalo (Anheier, 2005, str. 383-391; Salamon & Anheier, 1996, str. 4-8).

Tabela 1: Razvrstitev nepridobitnih organizacij

SKUPINE NEPRIDOBITNIH ORGANIZACIJ	SMOTRI IN NALOGE	VRSTE IN TIPI
Državne nepridobitne organizacije		
Izvajalci javnih služb	Opravljajo po demokratični poti določene javne dejavnosti (na državni, občinski ravni)	<ul style="list-style-type: none"> • Javna uprava • Javna podjetja in zavodi <ul style="list-style-type: none"> ○ Promet, pošta, bolnišnice ○ Šole, univerze ○ Muzeji, knjižnice
Napol državne organizacije		
Samoupravne institucije javnega prava	Opravljajo naloge, ki so jim poverjene na zakonski osnovi; članstvo v njih je obvezno; deloma izvajajo dejavnosti po lastni pobudi	<ul style="list-style-type: none"> • Zbornice <ul style="list-style-type: none"> ○ Gospodarske ○ Obrtne ○ Nameščenske • Socialni skladi
Zasebne organizacije		
Nepridobitne organizacije na področju gospodarstva	Pospešujejo in zastopajo gospodarske smotre članov	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovna združenja • Sindikati • Poklicna združenja • Organizacije porabnikov • Zadruga

Se nadaljuje.

Nadaljevanje.

Družbeno kulturne nepridobitne organizacije	Opravljajo skupne dejavnosti v okviru kulturnih, družabnih ipd. Potreb članov	<ul style="list-style-type: none"> • Športna društva • Društva za dejavnost v prostem času • Cerkve, sekte • Zasebni klubi • Spiritistični krožki
Politične nepridobitne organizacije	Opravljajo skupne dejavnosti za obdelovanje in upravljanje političnih (idejnih) interesov in vrednot	<ul style="list-style-type: none"> • Politične stranke • Organizacije za varovanje okolja • Politično usmerjena združenja in društva • Organizirane državljanske pobude
Socialne nepridobitne organizacije	Opravljajo dobrodne in podporne dejavnosti na področju zdravstva in sociale za pomoči potrebne skupine prebivalstva – dobrotelost, dejavnost v občo korist, socialno skrbstvo	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacije za pomoč in storitve bolnim, ostarelim, prizadetim, oškodovanim, zasvojenim, ubožnim in zapostavljenim ljudem • Dobrotelne institucije • Organizacije za pomoč pri razvoju • Skupine za socialno pomoč

Vir: N. Turk Širca & M. Tavčar: Management nepridobitnih organizacij. Visoka šola za management, 1998.

Slovenski sistem delitve nepridobitnih organizacij je po ureditvi najbližje nemškemu sistemu, ki je predstavljen v Tabeli 1. Glede na opredelitev iz Tabele 1 je razvidno, da nepridobitne organizacije v prvi fazi delimo na vladne oz. državne nepridobitne organizacije, to so tiste, ki opravljajo storitve za državo in so ustanovljene iz strani vlade, druge pa so zasebne ali nevladne nepridobitne organizacije, ki v grobem rečeno opravljajo storitve v dobro svojih članov in jih ustanovijo drugi subjekti.

2.3 Javnosti nepridobitnih organizacij

Nepridobitne organizacije sodelujejo s široko paleto ljudi, ki imajo skupne želje in cilje. Med temi so najpomembnejši upravičenci do humanitarnih pomoči, tisti, ki priskrbijo sredstva, skrbniki in dobrotelne komisije. Kot pri opredelitvi nepridobitnih organizacij obstaja tudi pri opredeljevanju njihovih javnosti več delitev. V nadaljevanju bom predstavila dve delitvi.

Bruce (1998, str. 27) deli javnosti nepridobitnih organizacij v štiri skupine:

- Upravičenci: to so stranke, bolniki, študentje, širša javnost, člani organizacije, vsi, ki jim dejavnosti nepridobitnih organizacij pomagajo;
- Podporne skupine: tisti, ki nudijo pomoč; te deli še podrobneje na:
  - Donatorji – podjetja, skladi, vladne skupine, posamezniki;
  - Prostovoljci – so lahko tisti, ki zbirajo sredstva, in tisti, ki ljudem v stiski nudijo pomoč;
  - Zagovorniki – niso neposredno povezani z dobrodelno organizacijo, vendar v imenu organizacije in njenega poslanstva spregovorijo samoiniciativno (lahko zadeva širšo javnost ali pa gre le za privaten pogovor);
  - Nakupovalci;
  - Finančni pomočniki – finančno, prostovoljno podpirajo organizacijo ali pa kot advokati podpirajo organizacijo v imenu neke druge stranke;
- Regulatorji: skupine, ki nadzirajo organizacijo, kot neformalni regulatorji lahko nastopijo tudi lokalne skupnosti;
- Deležniki: so ljudje, ki imajo pravice in odgovornosti pri upravljanju nepridobitne organizacije (to so zaposleni in management).

Na tem mestu je potrebno omeniti še dve pomembni skupini javnosti nepridobitnih organizacij: prva so posredniki, ki povečujejo pozornost širše javnosti nepridobitnih organizaciji, in druga so skupine pritiska, ki posrednike spodbujajo k delovanju.

Podobno delita deležnike nepridobitnih organizacij tudi Turk Širca in Tavčar (1998) v štiri skupine:

- Donatorji oz. sponzorji: so udeleženci, ki nepridobitnim organizacijam dajejo sredstva za uresničevanje svojih namenov in ciljev;
- Plačani, delno plačani in prostovoljski sodelavci organizacije: so udeleženci, ki sredstva organizacije pretvarjajo v programe in storitve nepridobitne organizacije;
- Notranji in zunanji uporabniki storitev: so tisti udeleženci, ki uporabljajo izide nepridobitnih organizacij (notranji uporabniki so člani nepridobitnih organizacij);
- Partnerji: so tisti udeleženci in skupine s katerimi vežejo nepridobitno organizacijo ciljni menjalni procesi.

2.3.1 Prostovoljstvo

Posebno pomembna skupina udeležencev so prostovoljci, ki so hkrati tudi pomembna značilnost nepridobitnih organizacij. Prostovoljci so lahko tisti, ki za organizacijo zbirajo sredstva, ali pa tisti, ki ljudem v stiski nudijo pomoč. Organizacijam se pridružijo iz različnih razlogov: lahko so povabljeni, lahko se organizaciji pridružijo po lastni volji, sodelujejo v drugi organizaciji, pridružijo se lahko, če imajo od tega koristi sami ali njihova družina (Turk Širca & Tavčar, 1998). Veliko je tudi primerov, ko se vzgojni zavodi (vrtci, šole, fakultete) povežejo z nepridobitnimi organizacijami, da skupaj izvajajo

različne projekte, in tako otroci, učenci, dijaki in študentje postanejo in ostanejo prostovoljci.

Za nepridobitne organizacije so prostovoljci zelo pomembna skupina udeležencev. Pomembno je pridobivanje novih udeležencev, še pomembneje pa ohranjanje sodelovanja z obstoječimi, ker imajo stik z ljudmi in širšo javnostjo, s čimer lahko pomembno vplivajo na ugled in uspešnost organizacije.

Za prostovoljce je značilno, da navadno za svoje delo ne pričakujejo ničesar v zameno. Kar od svoje udeležbe v organizaciji dobijo, je potrditev, osebna rast, večja socialna mreža in različna poznanstva, osebno zadovoljstvo, socializacija. Koristi prostovoljcev so predvsem družbene in psihološke narave (Trstenjak, 1998, str. I; Turk Širca & Tavčar, 1998).

2.3.2 Prostovoljstvo v Sloveniji

Prva prostovoljska društva so nastala v 18. in 19. stoletju in so v veliki meri potekala pod vplivom cerkve (National Report – Slovenia, 2009, str. 1). Intenzivneje so se začela združenja razvijati v 20. stoletju, ko so po letu 1922 začela delovati taborniška gibanja, po 2. svetovni vojni pa je takratna Jugoslavija spodbujala mladinske delavske brigade. V tem času so bile nepridobitne organizacije še pod velikim nadzorom države. V 80. letih prejšnjega stoletja je začelo močno naraščati število nepridobitnih organizacij in s tem število prostovoljnega dela (Prostovoljstvo, 2010). V začetku 90. let pa je bila ustanovljena Slovenska filantropija, Združenje za promocijo in razvoj prostovoljstva, katere cilj je razvoj prostovoljstva na državni ravni (Slovenska filantropija, 2010). Večina slovenskih dobrodelnih organizacij temelji na prispevkih prostovoljcev, saj zaposlujejo zelo majhno število ljudi.

V Sloveniji pojem volonterstva ni posebej definiran, velja pa opredelitev, ki definira prostovoljstvo kot »dejavnost posameznika, ki opravlja nepridobitno dejavnost, za katero ne dobi plačila, in dela v korist drugih ali družbe kot celote, za svoje delo ne pričakuje materialnih koristi« (National Report – Slovenia, 2009, str. 1-3). Po podatkih Ministrstva za šolstvo in šport (v nadaljevanju MŠŠ) je v Sloveniji trenutno med 280 tisoč in 350 tisoč prostovoljcev. Natančnega števila ni, ker popis prostovoljcev ne obstaja, če pa bi upoštevali števila prostovoljcev po posameznih organizacijah, lahko pride do podvajanj štetja, ker je lahko posameznik prostovoljec v več organizacijah. Po večini prostovoljskih organizacij v Sloveniji (66%) je v zadnjih letih delež prostovoljcev nespremenjen, tretjina organizacij pa je beležila porast števila volonterjev.

Med člani nepridobitnih organizacij je po podatkih Ministrstva za javno upravo (v nadaljevanju MJU) večina (58%) članov moških, razlog temu pa je najverjetneje visok odstotek športnih društev (36%) med nepridobitnimi organizacijami. Med mladimi prostovoljci (v starosti od 14 do 28 let) je prevladujoč delež žensk (75%), vendar pa ne

moremo trditi, da je spol kot spremenljivka odvisna od starosti – rezultati so lahko takšni tudi zaradi vzorčenja pri opravljanju raziskave, poleg tega pa je delež odvisen tudi od narave dela organizacije. Glede na starost je najbolj številčna skupina prostovoljcev med 19. in 30. letom ali srednješolci (med 15 in 18 leti), starejši prostovoljci so predvsem člani programov samopomoči, vodstveni delavci v nepridobitnih organizacijah pa so navadno starejši od prostovoljcev. Po geografski opredelitvi je največ prostovoljcev v osrednji Sloveniji (36%), sledi Podravska (20%) in Savinjska regija (17%), najmanj pa jih je v Zasavju in na vzhodu države. Po izobrazbeni strukturi ima večina prostovoljcev srednješolsko izobrazbo (National Report – Slovenia, 2009, str. 2-3). Po raziskavi Slovenske filantropije je bilo v tretjem sektorju v Sloveniji v letu 2008 opravljenih 14 milijonov ur prostovoljnega dela, kar predstavlja 1% opravljenega dela v državi, kar je presenetljiv podatek glede na nizko število zaposlenih, saj nevladne organizacije v Sloveniji zaposlujejo le okoli 0,53% vsega aktivnega prebivalstva (National Report – Slovenia, 2009, str. 7).

2.4 Nastanek in razvoj nepridobitnih organizacij v Sloveniji

Zgodovina slovenskih interesnih združenj in organizacij je dolga in obširna. Prve organizacije t.i. tretjega sektorja (ki je pogosto uporabljen izraz, a v Sloveniji nima ustrezne formalne opredelitve, predstavlja pa skupen pojem nevladnih, neprofitnih, prostovoljskih, humanitarnih, avtonomnih organizacij) se pojavlja že v 13. in 14. stoletju, ko so se pojavili cehi, verske dobrodelne organizacije in fundacije (Černak Meglič & Vojnovič, 1998, str. 4). Cerkev je imela v tem času pomembno vlogo, saj ni bila samo verska ampak tudi socialna institucija z veliko politično močjo (Hvalič, Ramovš & Ramovš, 2009).

Pomembna prelomnica razvoja nepridobitnih organizacij oz. organizacij tretjega sektorja na Slovenskem je bila boržuazna revolucija leta 1848, ki je prinesla sodobno združevanje kot klasično pravico. V tem času so se pojavile tudi pravne norme, ki so urejale ustanavljanje interesnih združenj. Ustanovljene so bile številne čitalnice, različni tabori, narodnoobrambna društva ter strokovna in politična združenja (Černak Meglič, 2000, str. 132).

Konec 19. stoletja je bilo v razvoju zadružništvo, ki je postalo množično socialno gibanje. Oblikovala so se podporna društva med delavci, prostovoljne bolniške in pokojninske blagajne ter različni skladi pri socialnih organizacijah. Neprofitne dejavnosti so še posebej izvajale kmečke zadruge (Kolarič, Černak Meglič & Vojnovič, 2002, str. 100). V tem času so imele pomembno vlogo tudi že politične stranke, ker so podpirale različne vrste organizacij in delavska gibanja (Hvalič, Ramovš & Ramovš, 2009).

Po 2. svetovni vojni je tretji sektor vključeval že društva, zadruge, dobrodelne organizacije, sindikalne in profesionalne organizacije in združenja. S prihodom socialističnega režima

ob koncu vojne pa se je delovanje obstoječega tretjega sektorja prekinilo. V tem času je bilo njegovo delovanje zelo omejeno, največkrat le na lokalno skupnost ali v stanovske namene, njegovo funkcijo pa je v veliki meri prevzel javni sektor (Hvalič, Ramovš & Ramovš, 2009; Kolarič, Černak Meglič & Vojnovič, 2002, str. 100).

V letu 1974 je bila sprejeta nova ustava z Zakonom o društvih, s čimer je bilo ustanavljanje organizacij zopet pospešeno, čeprav so le-te še naprej ostale majhne in maloštevilne z nestrukturirano finančno podporo države. V tem času so se prvič pojavile tudi skupine za samopomoč in druge skupine iz področij, na katerih država ni zagotavljala svojih storitev. Po letu 1980 so bila ustanovljena številna nova društva. Ravno v tem obdobju med letoma 1975 in 1985 je bila rast števila novoustanovljenih organizacij največja. Novi socialnim programom v začetku 90. let je imel izhodišče v preusmeritvi državne blaginje v korporativistični tip. Ta sprememba je potekala počasi, izdelkov za socialne storitve država ni zmanjšala, tudi število zaposlenih je ostalo nespremenjeno, pa tudi iz opravljanja teh storitev se država ni umaknila, kar je pomenilo, da ni ustvarila prostora drugim. Kljub omenjenemu so se povečali število organizacij tretjega sektorja ter komercialna produkcija dobrin in storitev (Černak Meglič, 2000, str. 127).

Po klasifikaciji ICNPO je bilo v Sloveniji leta 2000 približno 13 tisoč organizacij tretjega sektorja, skoraj tretjina med njimi je neaktivnih, skoraj polovica društev deluje le zaradi interesa njenih članov in ne v javno korist. Večinoma so organizacije v Sloveniji ustanovljene na lokalnem nivoju in imajo članski značaj. Njihova struktura je podobna strukturi organizacij tranzicijskih držav Srednje in Vzhodne Evrope. Prevladujoča so športno-rekreacijska društva ter kulturno-umetniška in gasilska društva (skupaj predstavljajo 59% nepridobitnih organizacij) (SURs, 2010a). Zasebni zavodi, fundacije in verske organizacije večinoma delujejo na področju izobraževanja in kulture. Po statističnih podatkih naj bi Slovenija sodila med države z najmanjšim odstotkom števila zaposlenih v tretjem sektorju, ki naj bi znašal le okoli 0,4% (USAID, 2009). Razlog za nizek odstotek zaposlenih v nepridobitnih organizacijah je tudi ta, da so te organizacije finančno slabo podprte. Poleg javnih sredstev, letnih državnih in lokalnih subvencij so odvisne predvsem od članarin in donacij. Zaradi omejenih finančnih sredstev se vodstvo organizacij srečuje z velikimi težavami pri uresničevanju ciljev organizacije. Zaradi tega v večini primerov združujejo več služb oz. funkcij v eni osebi in so v veliki meri odvisne od prostovoljcev, ki pa ne dosegajo ravni profesionalnosti, ki je v profitnih organizacijah standardna (National Report – Slovenia, 2009, str. 24-25).

V Sloveniji je še vedno prisoten vzorec iz socialističnega obdobja, razlika je le ta, da je nadzor države nad nepridobitnimi organizacijami manjši. Še vedno pa je značilna prevlada države in omejenost nepridobitnih organizacij iz strani javne politike, nekomuniciranje med državo in nepridobitnimi organizacijami ter visoka odvisnost organizacij od javnega sektorja. Posledično so nepridobitne organizacije tudi med sabo slabo povezane, razdrobljene po sektorjih in regijah, pogosto delujejo kot privatne firme in si med seboj konkurirajo. Zaželenost in pripravljenost na medsebojno sodelovanje in interakcije so zelo

majhne. Poleg tega so slovenske nepridobitne organizacije slabo udeležene v evropskih in svetovnih forumih (Hvalič, Ramovš & Ramovš, 2009).

Slabost, ki je značilna za slovenske nepridobitne organizacije, pa je tudi ta, da cilji in rešitve organizacij še niso dobro opredeljeni. Sprotne rešitve so pretežno naključnega značaja ali pa so sprejete zaradi zunanjih ali notranjih pritiskov tudi iz strani Evropske Unije.

2.5 Najpomembnejše nepridobitne organizacije v Sloveniji

V Sloveniji je kljub majhnemu številu nepridobitnih organizacij in kljub majhnemu številu prostovoljcev (v primerjavi z drugimi evropskimi državami) kar nekaj nepridobitnih, dobrodelnih organizacij, kot jih radi imenujemo, ki so dobro prepoznavne. V nadaljevanju bom predstavila tri največje in najbolj prepoznavne nepridobitne organizacije, delujoče na slovenskem ozemlju, vse svojo dejavnost usmerjajo v enake cilje, vendar so po specifikah različne organizacije. Vse delujejo tudi v svetovnem merilu, ne le na slovenskem območju. To so UNICEF Slovenija, Karitas in Rdeči križ Slovenije.

2.5.1 UNICEF Slovenija

UNICEF (The United Nations International Children's Emergency Fund) je leta 1946 ustanovila Generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN) kot Sklad za pomoč otrokom in je leta 1953 postal stalni del OZN. Je edina organizacija, ki je namenjena izključno pomoči otrokom – skrbi za njihovo preživetje, zaščito in razvoj. V svojem začetnem obdobju je UNICEF nudil pomoč otrokom Evrope, ki so bili prizadeti med 2. svetovno vojno, po letu 1950 pa je bilo njegovo delovanje razširjeno v države v razvoju (predvsem Azija, Kitajska in Bližnji vzhod), njegovi programi so postali dolgoročni in razvojni (UNICEF, 2010).

Danes UNICEFovi uradi delujejo v 156 manj razvitih državah, v 36 razvitih državah pa kot nevladne organizacije delujejo nacionalni odbori. V manj razvitih državah UNICEF otrokom zagotavlja osnovno zdravstveno oskrbo, pitno vodo in sanitarije, ustrezno prehrano in zaščito v posebnih težkih okoliščinah. Pomembna je njegova stalna prisotnost na terenu in usmerjenost k dolgoročnim ciljem organizacije, ki jim namenja kar 84% sredstev. Odziva se tudi na potrebe ljudi v naravnih nesrečah, vojnih spopadih, kjer z izjemno učinkovito logistiko lahko zagotovi pomoč v 24 urah. Programi nujne pomoči predstavljajo preostalih 16% sredstev. UNICEF je ena redkih organizacij ZN, ki je v celoti odvisna od prostovoljnih prispevkov (UNICEF, 2010).

Poglavitne prednostne naloge UNICEFa so (UNICEF, 2010):

- Preživetje in razvoj otrok do petega leta starosti;

- Zaščita posebej ogroženih in ranljivih otrok;
- Zagotavljanje osnovnega izobraževanja vsem otrokom, s posebnim poudarkom na vključevanje deklic in s tem zagotavljanje enakosti med spoloma;
- Boj proti pandemiji virusa HIV/AIDS in zaščita otrok pred njegovimi posledicami;
- Zagovorništvo in razvoj partnerstev pri uresničevanju otrokovih pravic.

Leta 2000 je bila sprejeta t.i. Milenijska deklaracija, ki predstavlja povezavo in sodelovanje med bogatimi in revnimi državami za boj proti revščini in doseganje dostojnega življenja ljudi po sveti. Poglavitni cilji deklaracije so (UNICEF, 2010):

- Izkoreniniti skrajno revščino in lakoto;
- Doseči univerzalno zagotovitev osnovne izobrazbe;
- Promovirati enakost spolov in dati več moči ženskam;
- Zmanjšati smrtnost otrok;
- Izboljšati zdravje mater;
- Boriti se proti virusu HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim;
- Zagotoviti trajnostni razvoj okolja;
- Razviti globalno partnerstvo za razvoj.

V Sloveniji deluje UNICEF od leta 1993 in je registriran v evidenci društev v javnem interesu na področju izvajanja družinske politike in med humanitarne organizacije pri Ministrstvu za delo, dom in socialne zadeve (MDDSZ). Deluje v okviru začrtane pogodbe z UNICEFom, s tem je dobil pooblastilo za podporo ciljev in zastopanje poslanstev v Sloveniji (UNICEF, 2010).

UNICEF Slovenija je prostovoljna, nepridobitna društvena organizacija, ki je bila ustanovljena z namenom, da podpira delo in cilje UNICEFu in zastopa njegova poslanstva v Sloveniji. V ta namen organizira zbiranje sredstev za UNICEFove programe pomoči otrokom s prodajo UNICEFovih izdelkov in namenskimi akcijami ter neposredno izvaja nekatere programe v korist otrok v Sloveniji. Ti programi so (UNICEF, 2010):

- Izobraževanje za razvoj (delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah);
- Promocija in zagovorništvo otrokovih pravic;
- Zdravstveno varstvo otrok.

Članstvo v društvu je prostovoljno in temelji na svobodni odločitvi posameznika. Član društva lahko postane vsak, ki izpolnjuje s statusom društva določene pogoje, članstvo pa preneha, če član kljub opominu ne poravnava prispevka članarine. V skladu z veljavnim statutom vsak član enakopravno sodeluje pri delu društva. Polnoletni člani pa imajo tudi pravico voliti in biti izvoljeni v organe društva (UNICEF, 2010).

Poleg prostovoljcev, ki organizaciji pomagajo s članarinami in prostovoljnimi prispevki, so za UNICEF zelo pomembni sponzorji in partnerji, saj država društvu namenja relativno malo sredstev. Prav tako je sodelovanje in partnerstvo pozitivno tudi za podjetja, saj je

družbena odgovornost podjetja pomemben dejavnik njegovega razvoja in ugleda. Za podjetja, ki želijo sodelovati, je na voljo več ravni sodelovanja (UNICEF, 2010):

- Donator: navadno prispeva manjše vsote in ne zahteva protiusluge;
- Sponzor: UNICEF mu pripravi program promocije, s katero v svojih aktivnostih predstavlja vzajemno sodelovanje z organizacijo;
- Strateški partner: skupaj z njim so razvite strategije sodelovanja in nastopa na trgu (t.i. vezno trženje).

Za dolgoročne razvojne projekte je UNICEF Slovenija v letu 2008 zbral 1.519.792€. Redni mesečni darovalci so prispevali 21%, podjetja 10%, z ostalimi akcijami (v šolah, z dogodki, dohodnino in donacijami) pa 9% sredstev. Z akcijami direktne pošte je bilo od tega zbranih kar 60% sredstev (darovalo je skupaj 42.080 darovalcev, od tega 39.625 posameznikov s prispevki v vrednosti 81.108€, in 2455 podjetij z 4.185€).

UNICEF Slovenije je v letu 2008 realiziral kar nekaj akcij zbiranja sredstev (UNICEF, 2010):

- Pričarajmo otrokom ponovno nasmeh na ustnice – zbiranje sredstev za otroke iz Ruande, ki so zaradi virusa HIV/AIDS izgubili enega ali oba starša. V povezavi z lokalno nevladno organizacijo APESK so pomagali 900 otrokom, za pomoč je bilo zbranih 149,5 tisoč €;
- Vsaka kapljica šteje – zagotavljanje pitne vode in ustreznih sanitarij za zdravje otrok; zbranih je bilo 112,2 tisoč €;
- Mjanmar – zbiranje sredstev za pomoč prizadetim v rušilnem ciklonu Naris, prispevali so 52,3 tisoč €.
- Pomoč otrokom Darfurja – akcija »Svet za Darfur« je v letu 2006 po pobudi dr. Janeza Drnovška pritegnila veliko število darovalcev; ker se razmere še niso izboljšale do zelene ravni, je bila akcija zbiranja sredstev ponovljena; namenjen znesek je znašal 151,3 tisoč €;
- Burkina Faso – že četrto leto podpirajo izobraževanje otrok in s tem želijo preprečiti izkoriščanje otrok za delo v rudniku zlata ter jim omogočiti pot do poklicne izobrazbe; sredstva, namenjena v ta namen, so znašala 151,13 tisoč €;
- Darilo za otroški nasmeh – spada med dolgoročne programe pomoči, ki se izvajajo za pomoč otrokom v 156 državah (za izobraževanje, zdravstveno varstvo, ustrezno prehrano, pitno vodo in sanitarije); v novoletni akciji je bilo zbranih 245,6 tisoč €.

Tudi v letu 2009 je bilo realiziranih veliko akcij zbiranja sredstev (za cepljenje otrok in njihovih mater proti neonatalnemu tetanusu, za nakup mrež proti komarjem za boj proti malariji, za brezdomce iz Ruande ter ostala zbiranja za dolgoročne programe pomoči), vendar podrobni podatki o uspešnosti akcij in zbranih sredstvih še niso na voljo.

2.5.2 Karitas

Caritas Internationalis je bila ustanovljena leta 1897 v Nemčiji, predstavlja globalno delujočo mrežo organizacij, podprtih iz strani katoliške cerkve. Bori se proti revščini, socialni izključenosti, za solidarnost in pravičen svet za vse. Ima 165 članic v različnih državah sveta, ki skupaj predstavljajo največjo katoliško dobrodelno organizacijo, predani so cilju zmanjšati revščino in uveljaviti socialno pravičnost (Caritas Internationalis, 2010).

Dejavnosti organizacije so deljene v tri pomembna področja (Caritas Internationalis, 2010):

- Pomoč v izrednih stanjih – pomoč ljudem, ki so bili žrtve naravnih nesreč, vojn ipd.;
- Dolgoročni razvojni projekti – zagotavljati ljudem osnovno zdravstveno varstvo, hrano, pitno vodo, izobrazbo;
- Vzpostavljanje miru – zavzemanje za mir, spravo, pomiritev razmer na kriznih območjih zlasti v obliki medverskih dialogov.

Med lokalnimi organizacijami 165 držav deluje Caritas Internationalis tudi na mnogih drugih območjih. Direktno pomoč nudijo okoli 24 milijonom ljudem na leto v 200 različnih območjih sveta. Skupaj organizacija zaposluje 440 tisoč plačanih zaposlencev, poleg tega pa z njo sodeluje še preko 625 tisoč prostovoljcev. Skupno je organizacija vredna 5,5 milijarde USD. Delovanje organizacije je razdeljeno na sedem regij, ki med sabo delujejo vzajemno. To so: Afrika, Azija, Evropa, Latinska Amerika in Karibi, Srednji vzhod in Severna Afrika, Severna Amerika, Oceanija.

Slovenska Karitas je dobrodelna ustanova rimokatoliške cerkve na slovenskem. Ustanovila jo je Slovenska pokrajinska škofovska konferenca leta 1990, kasneje pa so bile ustanovljene še tri škofijske Karitas (v Ljubljani, Kopru in Mariboru). V 20 letih delovanja je bilo ustanovljenih 415 župnijskih, dekanijskih in območnih Karitas. Ustanovljeni so bili tudi trije zavodi: Zavod Pelikan Karitas, Čebela dnevno varstvo Karitas in Zavod Karitas Samarijan. Slovenska Karitas je od maja 1995 Caritas Internationalis in Caritas Europa (Mednarodna in Evropska karitas), sprejela je njuna načela delovanja, usklajevanja in sodelovanja, kar povezuje Slovenijo z mednarodnimi in meddržavnimi nevladnimi organizacijami na dobrodelnem področju (Karitas, 2010).

Slovenska Karitas sodeluje z mednarodno organizacijo pri odpravljanju posledic naravnih nesreč doma in v tujini ter podpira socialne projekte v tretjem svetu. Njena naloga je sodelovati z državnimi ustanovami, ki so pristojne za socialo, jih opozarja na pomanjkljivosti, pomaga proučevati in odpravljati socialne stiske. Prioritetna področja delovanja Slovenske Karitas so: razvoj mreže Karitas, zagovorništvo, sodelovanje znotraj Karitas, programi in projekti pomoči znotraj Slovenije, sodelovanje v družbi, promocij, mediji in zbiranje sredstev ter mednarodna pomoč (Karitas, 2010).

Programi pomoči Karitas v Sloveniji so namenjeni naslednjim ciljnim skupinam (Karitas, 2010):

- Družine: Karitas ugotavlja stanja v družinah in jim skupaj z drugimi nevladnimi organizacijami nudi hrano, osebne predmete, občasno pomoč pri plačevanju položnic, zdravstveno zavarovanje in prvo pomoč, vse več družin pa potrebuje tudi pomoč pri reševanju čustvenih stisk in nasvetov v medsebojnih odnosih;
- Otroci: osnovnošolcem pomaga pri nakupu šolskih potrebščin, plačilu šolske prehrane in šolskih ekskurzij, organizira tudi učno pomoč in poletna letovanja;
- Starejši, bolni in invalidi: organizira obiskovanja in srečanja starejših, oblikuje skupine za samopomoč in organizira oskrbo na domu;
- Brezdomci: na voljo jim je vsakodnevna pomoč v Ljubljani, Mariboru in Kranju, občasno pa tudi drugje, nudijo jim topel obrok, jedilnico, prostor za počitek, osnovno higieno, svetovanje o statusnih in stanovanjskih razmerah in zdravstveno oskrbo;
- Odvisniki: skupaj s skupnostjo Srečanje je ustanovila šest komun, kjer potekajo priprave na vstop v skupnost in dejavnosti pomoči odvisnikom in njihovim družinam;
- Matere in žene v stiski: nudi jim zavetje v materinskih domovih, organizira skupine samopomoči ter strokovno in svetovalno pomoč; nudi tudi delo, zdravstveno oskrbo in duhovno podporo;
- Migranti: pomoč posameznikom, ki pridejo v Republiko Slovenijo brez ustrezne dokumentacije, omogoča pravno svetovanje in psiho-socialo pomoč, skupaj z drugimi nevladnimi organizacijami pa organizira tudi tabore, počitnice in delavnice za migrante;
- Žrtve trgovine z ljudmi: nudi jim oskrbo, namestitev in hrano, psihološko in pravno pomoč, prevajalske storitve, urejanje statusa, svetovanje v zvezi z zakonitimi pravicami in pomoč pri socializaciji.

Slovenska Karitas je v letu 2009 zbrala nekaj več kot 7,4 milijone € v okviru različnih programov pomoči. V Tabeli 2 so predstavljeni programi Karitasa v letu 2009 in višina sredstev, ki so bila zbrana za posamezni program. Aktualne akcije zbiranja sredstev, ki potekajo v letošnjem letu, pa so: Za srce Afrike, Otroci nas potrebujejo, Zaupanje, Klic dobrote, Ne pozabimo, Haiti, Čile, Pomagajmo preživeti. Zbiranje sredstev Slovenske Karitas poteka na različne načine: preko darovanja hrane, oblačil in drugih osebnih predmetov, denarna sredstva z nakazili, preko položnic in donacije preko SMS sporočil.

Tabela 2: Karitasovi programi pomoči v letu 2009

PROGRAM POMOČI	ZNESEK SREDSTEV (v EUR)
Splošni dobrodelni program	5.194.846,71
• Pomoč družinam in posameznikom	3.594.874,62
• Pomoč otrokom	902.213,56
• Pomoč starejšim, bolnikom, invalidom	653.548,24
• Manjši programi	44.210,29

Se nadaljuje.

Nadaljevanje.

Specifični socialni programi	1.458.719,85
• Pomoč odvisnikom	582.345,82
• Pomoč ženskam v stiski	402.988,02
• Pomoč brezdomcem in brezplačni ambulantni	313.679,80
• Pomoč migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi	159.706,21
Naravne nesreče doma	131.867,76
Pomoč tujini	370.442,95
Zagovorniške kampanje, izobraževanje, osveščanje	259.432,19
SKUPAJ	7.415.309,46

Vir: Karitas: Program pomoči v letu 2009 na nivoju Slovenske, škofijskih in župnijskih Karitas ter zavodov Karitas. 2010.

2.5.3 Rdeči Križ Slovenije

Zgodovina Rdečega križa sega v leto 1863, ko se je Avstro-Ogrska, pod katero je takrat spadala tudi Slovenija, pridružila 16 ustanoviteljicam Rdečega križa, ki so njegovo ustanovitev sprejele v okviru ženevske konvencije. Njegovi zametki pa segajo že v leto 1859, ko je bilo po prvi svetovni vojni mnogo žrtev spopadov, katerim so lokalni prebivalci nudili pomoč, jih oskrbeli, nudili hrano in negovali. Iz pomoči žrtvam spopadov tako nastane leta 1863 Mednarodni komite za pomoč oškodovancem, ki je bil kasneje, leta 1919, po drugi svetovni vojni, preimenovan v Mednarodno federacijo društev Rdečega Križa (Mednarodna federacija Rdečega križa, 2010).

Rdeči križ Slovenije (v nadaljevanju RKS) je neodvisna humanitarna organizacija, ki deluje na področju Republike Slovenije. Organizirana je kot enotno društvo, deluje v 12 regijah, 56 območnih združenjih in 916 krajevnih organizacijah. Poslanstvo Mednarodne federacije RK in s tem tudi RKS je s humanitarnostjo izboljšati življenje ranljivih ljudi. RKS deluje skladno s sedmimi načeli gibanja, ki so: humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost, prostovoljnost, enotnost, univerzalnost. Spremlja življenje ljudi in jim v stiski in nemoči aktivno pomaga, še posebej je pozornost namenjena otrokom in starejšim. Spodbuja solidarnost, razumevanje ljudi v stiski, nagovarja ljudi k delitvi blagostanja z nemočnimi, širi vrednote zdravja in zdravega življenja, izvaja izobraževanja in usposabljanja za izvajanje poslanstva in nalog ter širi znanja o gibanju in mednarodnem humanitarnem pravu (Rdeči križ Slovenije, 2010).

Sredstva za financiranje svojih aktivnosti RKS pridobiva iz članarin, dohodkov Loterije Slovenije, namenjene humanitarnim dejavnostim, ki jo izvaja v skladu s statutom RKS, javnih sredstev Republike Slovenije in javnih sredstev občin, donacij, sredstev zbranih v Tednu Rdečega križa, Tednu solidarnosti, drugih stalnih in občasnih akcij, prostovoljnih prispevkov in drugih virov. RKS deluje skladno z Zakonom o Rdečem križu Slovenije in

Statutom o Rdečem križu Slovenije, ki opredeljujeta njegov status, namen, naloge in cilje (Rdeči križ Slovenije, 2010).

RKS organizira tudi krvodajalske akcije že od leta 1953. Vsako leto organizira program krvodajalskih akcij skupaj z zdravstveno službo in neposrednimi organizatorji. Akcije potekajo skozi vse leto in v okviru območnih združenj po vsej državi. V Sloveniji je okoli 5% prebivalcev krvodajalcev. Letno je zbranih okoli 45 tisoč litrov krvi, prijavi se približno 100 tisoč krvodajalcev, od katerih je tretjina žensk, dve tretjini pa moških (Rdeči križ Slovenije, 2010). Krvodajalstvo predstavlja eno temeljnih nalog RKS, zato je tudi izvedba programov naravnana dolgoročno, k spodbujanju ljudi k zdravemu življenju in jih ozavešča o pomembnosti krvodajalstva. V okviru izobraževanja skuša pridobiti tudi mlajšo populacijo, ki še ne smejo biti krvodajalci, vendar jim skuša s tem privzgojiti vrednote, da se bodo za krvodajalstvo odločili kasneje.

Med temeljnimi poslanstvi organizacije RKS je tudi poučevanje prve pomoči, iz česar izvira tudi nastanek organizacije. Ima tudi javna pooblastila po Zakonu o RKS na področju prve pomoči za izvajanje in usposabljanje ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa ter izvajanje izpitov prve pomoči za bodoče voznike motornih vozil (Rdeči križ Slovenije, 2010). Poleg tečaja prve pomoči v okviru RKS poteka tudi izobraževanje in usposabljanje reševalcev iz vode. RKS se ukvarja tudi z založniško dejavnostjo, kjer izhajajo priročniki, knjige, brošure, zloženke, plakati in druge tiskovine.

Med stalnimi akcijami RKS so zagotavljanje materialne pomoči slovenskim družinam in posameznikom, letovanja otrok v času počitnic v Mladinskem letovišču in letovišču Rdečega križa Slovenije na Debelem rtiču, Sklad Hipokrat, ki je namenjen zbiranju sredstev za nakup medicinske opreme, ortopedskih pripomočkov in skrajšanju čakalnih dob, Sklad Plamen dobrote, ki je nastal po pobudi ge. Vlaste Nussdorfer in je namenjen pomoči žrtvam nasilja, zlorab in trpinčenja. Poleg teh akcije RKS sodeluje tudi v zbiranju sredstev za pomoč žrtvam v potresih na Haitiju in v Čilu.

Predstavljene tri slovenske nepridobitne organizacije so le tri med mnogimi v Sloveniji. V zadnjem času število nepridobitnih organizacij narašča. Posebej še v letu 2010 je bilo opaziti porast različnih fundacij in podpiranje zbiranja sredstev že obstoječih organizacij, uvedba mnogih novih programov zbiranja sredstev, ker je leto 2010 razglašeno za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti, zato si nepridobitne organizacije še bolj prizadevajo pomagati ljudem, ki pomoč potrebujejo. Več o ustanovitvi in poteku evropskega leta pa sledi v naslednjem poglavju.

3 REVŠČINA IN SOCIALNA IZKLJUČENOST: LETO 2010 – EVROPSKO LETO BOJA PROTI REVŠČINI IN SOCIALNI IZKLJUČENOSTI

3.1 Revščina in socialna izključenost

3.1.1 Osnovni pojmi

Revščina predstavlja enega največjih socialnih problemov povsod po svetu, ki se je z nastalo gospodarsko situacijo od leta 2008 še povečala in povzročila še večji razkorak med bogatim in revnim prebivalstvom, slednje pa je zaradi pomanjkanja potisnjeno na rob preživetja. Družba revne ljudi velikokrat obtožuje za stanje v katerem živijo, in njim samim pripisuje največjo krivdo, ker sami ne želijo delati, so leni in neodgovorni, s tem pa navadno problem revščine le potiska v ozadje in se izogiba odgovornosti za reševanje problema revščine, ki ni le splošen družbeni problem, ampak je s tem tudi problem vsakega posameznika, saj ne le vpliva na življenje revnih ljudi, ampak posledično tudi zmanjšuje rast in onemogoča napredek gospodarstva kot celote. Ni pa nujno, da se z gospodarsko rastjo revščina zmanjšuje. Hkrati pa so oznake revnih na takšen način v nasprotju s kulturo človekovih pravic (Strniša, 2010). Revščina ima veliko dimenzij, zato jo je potrebno ocenjevati skozi različne indikatorje, kot so raven dohodkov in porabe, različnih socialnih kazalnikov, občutljivosti na tveganja ter socialni, politični in kulturni dostop (Duffy, 1998). Ima mnogo obrazov: lahko je ruralna ali urbana, stalna ali začasna. Najpogostejša metoda merjenja revščine je raven dohodkov in potrošnje, po kateri osebo opredelimo za revno, če njen prag dohodka ne presega praga tveganja revščine (Leskošek, 2003). V nadaljevanju navajam nekaj osnovnih pojmov in opredelitev revščine.

Stopnja tveganja revščine predstavlja delež oseb, ki živijo v gospodinjstvih z neto ekvivalentnim dohodkom pod pragom tveganja revščine. Prag tveganja revščine pa je določen relativno na podlagi distribucije dohodka, zaradi česar bolj kot revščino meri neenakost znotraj populacije, regije, države. Osebe, ki živijo pod pragom tveganja revščine, so v slabšem položaju od drugih oseb v populaciji, regiji, državi, vendar ni nujno, da živijo v pomanjkanju (SURS, 2010b).

Absolutna revščina je na tista revščina, kot je poimenovana v izvirnem pomenu besede, in kot taka predstavlja minimum, potreben za življenje. Obstajajo minimalni standardni, po katerih ljudi uvrščamo med revne, med katerimi je najpogostejša kategorija dohodek. Med osnovne življenjske dobrine pa spadajo še možnost zatočišča, hrana, možnost dokončanja osnovne izobrazbe in osnovno zdravstveno varstvo. Svetovna banka je postavila mejo revščine pri enem in dveh dolarjih na dan (Svetovna banka, 2009).

Relativna revščina opredeljuje položaj skupine prebivalstva, ki je definiran in merjen v razmerju z drugimi skupinami prebivalstva v enakem okolju, v enaki skupnosti ali v enaki državi. Predstavlja torej odklon od povprečja, pri čemer ni nujno, da nekdo, ki je v slabšem položaju, kot povprečje, trpi pomanjkanje. Pri tem je mogoče, da ima nekdo, ki se uvršča med revne v razviti državi, višji prihodek kot nekdo, ki spada med bogate v manj razviti državi. Iz tega je razvidno, da je razumevanje revščine kot relativnega pojma odvisno od

standardov in vrednot, navad in kulture neke regije, lokalne skupnosti ali države (Svetovna banka, 2009).

Skupine, ki so revščini najbolj izpostavljene, so že v splošnem predstavniki socialno občutljivejših prebivalcev: (1) gospodinjstva brez delovno aktivnih članov, še posebej z vzdrževanimi otroki, (2) enočlanska in enostarševska gospodinjstva, (3) starejši pari brez otrok, (4) vse delovno neaktivne osebe, še posebej brezposelni, (5) starejše ženske, (6) najemniki stanovanj (Eurobarometer, 2009). Pomembna razsežnost revščine je t.i. »feminizacija revščine«, ki pomeni, da je med vsemi skupinami, ki jih revščina najbolj prizadene, prisotno največ žensk. To govori tudi o posledicah revščine na oba spola.

Med najpogostejše razloge revščine štejemo: (1) izguba dela, (2) pomanjkanje državne pomoči v obliki socialnih transferjev in delavskega zavarovanja brezposelnim, (3) različne oblike neenakosti (gospodarska, politična, rasistična, seksistična neenakost), ki preprečujejo izboljšanje podpore splošnega mnenja revnim. Iz tega pa sledijo najpogostejše posledice revščine, ki so: lakota, breždomstvo, nezmožnost izobraževanja, iz česar sledijo manjše možnosti zaposlovanja in s tem odsotnost virov za zagotavljanje osnovnih življenjskih potrebščin.

Pojem socialne izključenosti se pogosto uporablja s pojmom revščina, zato je mogoče sklepati, da ta koncept izvira iz zavedanja o posledicah revščine za ljudi, ki jo izkušajo. Razlika med revščino in socialno izključenostjo je opredeljena kot razlika med neustreznimi ali neenakimi materialnimi resursi in neustrezno ali neenako participacijo v javnem življenju. Revščina se nanaša na izključenost od denarja in storitev, socialna izključenost pa presega samo izključenost iz porabniške družbe in zajema izključenost iz mesta v družbi (Duffy, 1998).

Zaradi kompleksnosti revščine je pomembno delovanje na samo jedro problema in izkoreninjenje revščine. Veliko lahko k reševanju pripomorejo mednarodne in nacionalne institucije, potrebno pa je tudi osveščanje ljudi, ker lahko največ pripomore vsak posameznik skupaj s podporo vladnih institucij.

3.1.2 Revščina po svetu, v Evropi in v Sloveniji

V svetu se kar 1,2 milijardi ljudi bori z revščino, zaradi česar vsak dan umre kar 24.000 ljudi. Tri milijarde ljudi po svetu ima na dan za preživetje manj kot dva dolarja, 1,3 milijarde ljudi celo manj kot en dolar, prav toliko jih nima dostopa do pitne vode, dve milijardi svetovnega prebivalstva še vedno nima elektrike in tri milijarde ljudi nima dostopa do sanitarij. Še vedno je največ revnih ljudi v Afriki, kjer se je v zadnjih desetih letih število revnih podvojilo, polovica le-teh ima za preživetje na voljo manj kot 1 dolar na dan (Svetovna banka, 2009).

Stanje je zaskrbljujoče tudi v Evropi, saj revščina grozi okrog 80 milijonom (16%) Evropejcev (dohodkovna meja revščine je postavljena na 60% srednje vrednosti nacionalnega dohodka na odraslega prebivalca). Stopnja tveganja revščine je v Evropski uniji (v nadaljevanju EU) v obdobju gospodarske rasti med leti 2005 in 2008 v povprečju znašala 16-17%. Največjo stopnjo tveganja revščine med državami EU po socialnih transferjih so imele Latvije (26%), Romunija (23%) ter Bolgarija, Grčija, Španija in Litva (20%). Slovenija spada med 8 držav EU z najnižjo stopnjo tveganja revščine (12%) skupaj z Dansko, Madžarsko, Avstrijo in Švedsko (prav tako 12% stopnja tveganja revščine), Nizozemsko in Slovaško (11%) ter Češko (9%). Med starostniki je v EU povprečna stopnja tveganja revščine 19 odstotna, med otroki in mladostniki pa znaša 20 odstotkov (Eurostat, 2009).

V Sloveniji je bilo v letu 2008 12,3 odstotke ljudi pod pragom revščine (SURs, 2009), kar je 0,8 odstotne točke več kot v letu 2007. Tudi prag revščine je nekoliko višji in je v letu 2008 znašal 545 evrov na odraslo osebo na mesec (na letni ravni 6535 evrov), minimalna plača za leto 2008 pa je bila le 44 evrov nad pragom revščine in je znašala za osebo s polnim delovnikom 589 evrov. V najslabšem položaju so bila gospodinjstva brez delovno aktivnih članov (39,1%), med njimi še posebej gospodinjstva z vzdrževanimi otroki (57%), enočlanska (41,9%) in enostarševska gospodinjstva (28,8%) in starejši pari brez vzdrževanih otrok (15,3%). Izpostavljeni so tudi delovno neaktivni (stopnja tveganja revščine 20,2%), še posebej brezposelne osebe (37,6%). Visoko stopnjo tveganja revščine je beležila skupina starejših žensk (27,6%) in najemnikov stanovanj (25,2%) (SURs, 2009).

3.1.3 Boj proti revščini

Revščina in socialna izključenost sta opredeljeni v Evropski socialni listini, ki so jo sprejele članice Sveta Evrope leta 1996 in je začela veljati leta 1999. V tej listini je opredeljena pravica do varstva pred revščino in socialno izključenostjo. Podpisnice se zavežejo, da »s celovitim in usklajenim pristopom sprejmejo ukrepe, s katerimi spodbujajo učinkovit dostop predvsem do zaposlitve, nastanitve, usposabljanja, izobrazbe, kulture in socialne ter zdravstvene pomoči osebam in njihovim družinam, ki živijo ali v nevarnosti, da bi živele socialno izključene ali v revščini« (Evropska socialna listina, 1999).

Po podatkih Eurobarometra (2009) 73 odstotkov Evropejcev meni, da je revščina splošna težava. Pri tem jih 89% od vlade pričakuje sprejetje sklepov za reševanje problema, 28% anketiranih pa meni, da EU za nastanek ni odgovorna, ima pa pomembno vlogo pri reševanju problema. Po raziskavah v Sloveniji je stanje dokaj podobno, še vedno se Slovenci sramujejo revščine, saj je le 1% vprašanih priznalo, da so revni (UMAR, 2009).

Države skušajo ljudem pomagati s socialnimi transferji (družinski in socialni prejemki), brez katerih bi se stopnja revščine lahko podvojila, znašala bi 23%, pri starejših osebah

32,9%. Če od dohodkov odštejemo še pokojnine, bi se stopnja tveganja revščine v vseh skupinah povišala, v povprečju bi znašala 38,6%, najbolj pa bi prizadela starejše od 64 let, kjer bi stopnja tveganja znašala kar 85,3%. Slovenija s socialnimi transferji še vedno pomembno vpliva na revščino in jo zmanjšuje kar za polovico, EU pa v povprečju le za tretjino. Poleg tega Slovenija od leta 2007 vodi tudi aktivno politiko zaposlovanja, ki zajema sklop programov za povečanje socialne vključenosti in so namenjeni ljudem, ki jih revščina najbolj prizadene (SURs, 2009).

Mednarodni instrumenti imajo na boj proti revščini omejen vpliv predvsem iz dveh razlogov: (1) veliko instrumentov ne vključuje mehanizmov, kako uveljaviti pravice, opredeljene v Evropski socialni listini; (2) kljub napredku na področju človekovih pravic v zadnjih 50 letih še vedno ni jasno izražena povezava med revščino in človekovimi pravicami.

3.2 Leto 2010 – Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti

3.2.1 Razglasitev in namen Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti

Mednarodna gospodarska in finančna kriza, ki se je pojavila v letu 2008, je imela velik vpliv na še večji razkorak med najbogatejšim slojem in med revnimi, ki so kot najranljivejši potisnjeni na rob preživetja. Ker sta solidarnost in socialna pravičnost temeljni vrednoti EU, je le-ta razglasila leto 2010 kot Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti. S tem se je svet EU ponovno vrnil k prvotnim ciljem združevanja držav v unijo, da doseže večjo moč in vpliv, da lahko izrini revščino (Evropska komisija, 2008). Velik problem pri reševanju problema revščine so predsodki ljudi in neznanje o vzrokih in posledicah revščine.

Z uveljavitvijo Lizbonske strategije so se leta 2000 so se predstavniki držav zavezali k izkoreninjenju revščine do leta 2010. Ker revščina ne prizadene le posameznikov ampak tudi gospodarstvo, je pomembno vključevanje ne le civilne družbe ampak tudi oblasti in podjetja pri reševanju problema (Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti, 2010).

Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti se je pričelo izvajati s 1. januarjem 2010, v katero so vključene vse države članice EU ter Islandija in Norveška. Države so podpisale enoletno pogodbo, ki je finančno podprta iz strani EU, s katero si evropske institucije in države članice prizadevajo k povečanju osveščenosti o revščini in socialni izključenosti v Evropi (Vladni portal z informacijami o življenju v EU, 2010).

3.2.2 Cilji Evropskega leta 2010

Cilj EU je izkoreniniti revščino. V jedru evropskega leta so izpostavljeni štirje meddisciplinarni cilji (Republika Slovenija, 2009):

- Priznavanje pravic: priznavanje temeljne pravice ljudi, ki živijo v revščini in socialni izključenosti, do dostojnega življenja in polne vključenosti v družbo;
- Deljena odgovornost in udeležnost: večje sodelovanje javnosti pri politiki in ukrepih socialne vključenosti, ki poudarjajo skupno in posameznikovo odgovornost pri boju proti revščini in socialni izključenosti ter spodbujajo udeležnost vseh javnih in zasebnih akterjev;
- Kohezija: spodbujanje bolj povezane družbe, kjer nihče ne dvomi v to, da ta družba kot celota z izkoreninjenjem revščine pridobi;
- Zavezanost in konkretni ukrepi: obnovitev trdne politične zavezanosti EU in držav članic, da se bodo borile proti revščini in socialni izključenosti, ter vključevanje vseh ravni upravljanja v prizadevanja za doseg tega cilja.

Dejavnosti institucij v okviru evropskega leta bodo vključevale kampanje osveščanja, delavnice in informativne seminarje, inovativne pobude, ustvarjalne solidarnostne sheme, srečanja, razprave, konference, organizacije tekmovanj, ki poudarjajo dosežke in uspešne poskuse v povezavi z evropskim letom. Pripravljeno bo gradivo, ki bo ljudem pomagalo razumeti, kako revščina in socialna izključenost vplivata na njihovo skupnost. Ljudje, ki jih je revščina prizadela, bodo skupaj z javnimi osebnostmi nastopali kot ambasadorji evropskega leta, s čimer bodo povečali verodostojnost in prepoznavnost kampanje. Sami pa bodo seznanjeni s svojimi pravicami (Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti, 2010).

3.2.3 Aktivnosti Evropskega leta 2010 v Sloveniji

Za dejavnosti v okviru evropskega leta v Sloveniji je nosilec aktivnosti Ministrstvo za delo, dom in socialne zadeve (v nadaljevanju MDDSZ). Za uresničevanje ciljev je MDDSZ pozvalo vse, ki lahko pripomorejo k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti, za pomoč ljudem v stiski in osveščanju javnosti.

Ciljne skupine, na katere so osredotočene aktivnosti evropskega leta v Sloveniji, so (MDDSZ, 2009):

- Osebe z zelo nizkimi dohodki, pri katerih je običajno prisotna visoka stopnja tveganja revščine in katerih preživetje je pogosto odvisno od socialnih transferjev (dolgotrajno brezposelni, mladi brezposelni do 24 let, enostarševske družine, starejše samske osebe);
- »Revni zaposleni« - osebe, ki so zaposlene, vendar zaradi nizkih ali neizplačanih dohodkov živijo pod pragom tveganja revščine;
- Delavci migranti in njihove družine;

- Otroci, pri katerih je zaradi revščine in socialne izključenosti ogrožen njihov telesni, duševni in socialni razvoj;
- Starejše osebe, ki so zaradi revščine, zdravstvenih ali drugih razlogov odvisne od pomoči drugih;
- Invalidi in osebe s težavami v razvoju;
- Brezdomci, osebe s težavami zaradi odvisnosti, Romi, žrtve nasilja;
- Osipniki.

Aktivnosti v Sloveniji bodo usmerjene še posebej k: (1) osveščanju čim širšega kroga ljudi o problemu revščine in socialne izključenosti, (2) seznanjanju najbolj ranljivih skupin z možnostmi za premostitev težav in izhod iz stiske, (3) pomenu in razvijanju različnih oblik solidarnosti in prostovoljstva (MDDSZ, 2009).

Vse aktivnosti so sofinancirane iz strani EU, ki bo Sloveniji namenila 120.000 evrov, enak znesek pa bo dodala še država sama. Za celoten potek aktivnosti evropskega leta bo namenjenih najmanj 26 milijonov evrov, od tega bo EU prispevala 17 milijonov (Evropsko leto 2010, 2009).

4 RAZISKAVA ODNOSA SLOVENCEV DO DAROVANJA V DOBRODELNE NAMENE

Ta del diplomskega dela je namenjen raziskavi, s katero bi rada preverila, kakšen je odnos Slovencev do darovanja v dobrodelne namene. Najprej bom opredelila cilje in namen ter domneve raziskave, nato pa predstavila potek raziskave in rezultate, ki so bili z njo pridobljeni. Pomembno je tudi predstaviti omejitve pri raziskavi, ki imajo lahko odločilen pomen pri netipičnih rezultatih raziskave.

4.1 Izhodišče raziskave

4.1.1 Opredelitev raziskovalnega problema in ciljev raziskave

Vse več je ljudi, ki bodisi zaradi nastale gospodarske krize, ki poslabšuje razmere v svetu od leta 2008, bodisi zaradi naravnih nesreč, ki so v zadnjem času precej pogoste, trpijo pomanjkanje in potrebujejo pomoč. Nepridobitne humanitarne organizacije imajo pri tem veliko vlogo, saj zbirajo sredstva in osebne predmete, da pomagajo ljudem, ali pa le združujejo in organizirajo prostovoljce, da nudijo pomoč tistim, ki jo potrebujejo. Ker je bilo leto 2010 razglašeno za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti, se je povečalo število programov zbiranja sredstev in programov pomoči, zato je pomen nepridobitnih humanitarnih organizacij še večji. V Sloveniji stanje nepridobitnih organizacij v primerjavi s standardi drugod po Evropi oz. v primerljivih državah ni najboljša, še vedno je v organizacijah zaposlenih malo ljudi, država še vedno namenja

premalo sredstev, tudi zakonodaja ni urejena, zato tudi nameni in cilji poslovanja mnogih organizacij niso jasno opredeljeni.

Namen raziskave je pridobiti informacije o odnosu Slovencev do darovanja v dobrodelne namene in s tem povezano njihovo mnenju o nepridobitnih humanitarnih organizacijah in o odnosu do revnejših in socialno ogroženih ljudi.

V okviru raziskave sem si zadala naslednje cilje:

- ugotoviti odnos anketirancev do darovanja v dobrodelne namene in prostovoljstva v splošnem;
- ugotoviti odnos anketirancev do nepridobitnih humanitarnih organizacij;
- ugotoviti odnos anketiranih do revščine, socialno šibkejših ljudi in drugih ljudi v stiski;
- ugotoviti ali se je zaradi gospodarske situacije darovanje v dobrodelne namene spremenilo;
- ugotoviti dejavnike, ki anketirance prepričajo ali odvrnejo od darovanja;
- ugotoviti delež tistih, ki so darovalci ali prostovoljci.

4.1.2 Raziskovalne domneve

Glede na informacije o dobrodelništvu in nepridobitnih organizacijah, ki sem jih predstavila v prvem delu diplomskega dela, in lastno presojo sem oblikovala raziskovalne domneve, ki jih bom preverila v zadnjem delu analize pridobljenih podatkov. Domneve se nanašajo na odnos anketirancev do darovanja v dobrodelne namene.

Domneva 1: Več kot polovica Slovencev je že prispevala sredstva ali druge (osebne predmete, igrače, šolske potrebščine) predmete v dobrodelne namene.

Prva domneva je postavljena glede na dejstvo, da je možnosti darovanja v dobrodelne namene veliko, obstaja veliko organizacij, ki zbirajo sredstva in osebne predmete na različne načine – posamezniki lahko darujejo denar preko bančnega računa, plačajo položnico, ki jo dobijo na dom, denar izročijo zbiratelju, ki jih obišče na domu, pošljejo sporočilo preko mobilnega telefona, kupijo izdelke, od katerih je del prodaje namenjen za dobrodelne namene, se udeležujejo humanitarnih prireditev ali prireditev, katerih določen znesek od prodanih vstopnic je namenjen dobrodelnosti, se udeležijo dražbe, katere izkupiček je namenjen v dobrodelne namene, kupijo izdelke, katerih del je namenjen v dobrodelne namene, darujejo osebne predmete, opravljajo prostovoljna dela. Na podlagi omenjenega predvidevam, da je med Slovenci večji del tistih, ki so že darovali v dobrodelne namene, kot tistih, ki niso.

Domneva 2: Manj kot polovica Slovencev je nudila prostovoljno pomoč.

Prostovoljno udejstvovanje zahteva več od posameznika kot darovanje, ker mora za prostovoljstvo nameniti tudi precej svojega časa in osebnega zavzemanja za pomoč ljudem. Prostovoljstvo je po mojem mnenju bolj povezano z altruistično naravo posameznikov in je tudi bolj osebno. Zaradi hitrega tempa življenja in s tem spremenjenih vrednot, ki jih ljudje

cenijo, imajo posamezniki manj prostega časa, zato menim, da je med Slovenci manj prostovoljcev kot darovalcev.

Domneva 3: Slovenci nepridobitnim humanitarnim organizacijam zaupajo glede zbiranja sredstev.

Ljudje darujejo sredstva nepridobitnim organizacijam, ker so one tiste, ki zbirajo sredstva in jih namenijo ljudem, ki potrebujejo pomoč. Če bi darovalci želeli sami doseči ljudi, ki potrebujejo pomoč, bi to darovanje realizirali veliko težje, kot je to mogoče preko akcij zbiranja sredstev in osebnih predmetov, preko posredovanja prostovoljskih del. Kljub temu, da je darovalcev v Sloveniji relativno malo, so obstoječi darovalci stalni in pripravljeni pomagati tistim, ki pomoč potrebujejo, in s tem podpirajo delo nepridobitnih humanitarnih organizacij in jim zaupajo, da zbrana sredstva pridejo v prave roke.

Domneva 4: Ljudje se zavedajo pomena humanitarne pomoči v času gospodarske krize.

V času gospodarske krize se je število ljudi, ki potrebujejo pomoč, da lahko preživijo, precej povečalo. Ker smo ljudje socialna bitja in se vedemo altruistično, smo pripravljeni pomagati sočloveku v težavah. Zato predvidevam, da se je zavedanje ljudi o vse večjem pomenu humanitarne pomoči povečalo.

Domneva 5: Ljudje v času gospodarske krize darujejo manj kot pred njo.

Domneva 5 se navezuje na domnevo 4. Res je, da se ljudje zavedajo pomena dobrodelnosti, darovanja in prostovoljstva, vendar pa imajo za darovanje zaradi gospodarske situacije na voljo manj sredstev in za dobrodelnost namenjajo manj. Vse bolj se ljudje zavedajo pomena varčevanja za prihodnost, zato predpostavljam, da anketiranci kljub vsemu darujejo manj, kot so v preteklosti.

Domneva 6: Ženske v povprečju darujejo več kot moški.

Kljub temu, da moški v povprečju zaslužijo več od žensk in so med člani nepridobitnih organizacij številčnejši (veliko nepridobitnih organizacij je športno-rekreacijskih društev), so mnoge raziskave po svetu dokazale, da več sredstev za dobrodelne namene darujejo ženske, zato sem želela preveriti, ali se bodo ugotovitve drugih raziskav pokazale tudi v primeru moje raziskave.

Domneva 7: Med prostovoljci je več mlajših anketirancev (do 30 let).

Domneva 8: Med darovalci je večje število starejših anketirancev (nad 30 let).

Nepridobitne humanitarne organizacije začenjajo z vzgajanjem mladih darovalcev oz. prostovoljcev že zgodaj, saj skupaj s vzgojnimi ustanovami organizirajo različne delavnice in projekte, v katerih otroke in mladostnike seznanjajo s svojim delom in pomembnostjo solidarnosti, spodbujajo njihovo udejstvovanje v prostovoljnih akcijah. Mlajši segment porabnikov tudi nima dovolj razpoložljivih sredstev (če tukaj merimo na otroke, dijake, študente, mlajše zaposlene), da bi jih namenjali v dobrodelne namene, lahko pa podarijo svoj čas s prostovoljstvom. Pri starejših ljudeh (tukaj imam v mislih predvsem zaposlene, saj upokojenci spadajo po dohodkih v podobno skupino kot mlajši z nižjimi dohodki) je

obratno – na razpolago imajo več sredstev, zato lahko darujejo več kot mlajša skupina porabnikov, a imajo zaradi zaposlitev ter poslovnih in družinskih obveznosti manj časa, zato se manj udeležujejo v prostovoljnih delih. Med starejšimi prostovoljci je največ tistih, ki delujejo v programih samopomoči.

4.2 Potek raziskave

V tem poglavju bom predstavila metodo zbiranja podatkov raziskave, raziskovalni instrument, ki je bil uporabljen in sistem vzorčenja.

4.2.1 Metoda zbiranja podatkov

Za izvedbo raziskave in analize raziskovalnega problema sem izvedla primarno zbiranje podatkov, opisno raziskavo, in sicer z elektronskim anketiranjem. Na spletni strani www.surveymonkey.com sem oblikovala vprašalnik, ki sem ga posredovala prijateljem in znancem ter jih prosila, da povezavo do spletne ankete posredujejo naprej tudi svojim znancem. Prednost spletnega anketiranja je v tem, da je poceni, enostavno in hitro. Anketiranci lahko vprašalnik izpolnjujejo v času, ki jim najbolj odgovarja, pri tem pa jim je zagotovljena popolna anonimnost in zasebnost, zaradi tega je podajanje družbeno sprejemljivih odgovorov manj verjetno. Slabost takšne ankete pa je v tem, da anketar nima stika z anketirancem in mu ni na voljo za dodatna pojasnila ob morebitnih nejasnostih vprašalnika. Anketiranec lahko zaradi tega tudi preneha z reševanjem vprašalnika, zato je možno večje število neveljavno izpolnjenih vprašalnikov.

4.2.2 Raziskovalni instrument

Raziskovalni instrument, ki sem ga uporabila, je vprašalnik (Priloga 1). Sestavlja ga 17 vprašanj (v spletni anketi je bilo peto vprašanje razdeljeno na dva dela zaradi oblike vprašanja in je zajemalo še šesto vprašanje, zato je bilo v spletni anketi skupaj 18 vprašanj). Razen omenjenega petega vprašanja so bila vsa druga vprašanja zaprtega tipa.

V prvem delu vprašalnika so splošna vprašanja o darovanju porabnikov in o prostovoljnem udeleževanju, sledijo vprašanja v zvezi s poznavanjem nepridobitnih humanitarnih organizacij. Tretji del vprašalnika predstavljajo vprašanja o odnosu porabnikov do darovanja, dobroteljnosti in revščine, na koncu pa sledijo še demografska vprašanja.

Vprašalnik sem oblikovala glede na literaturo ter cilje raziskave in domneve, ki sem jih postavila predhodno. Pri oblikovanju vprašalnika sem bila pozorna, da ni bil predolg, da ne bi s prevelikim številom vprašanj anketirance odvrnila od sodelovanja, in da za reševanje ne bi porabili preveč časa. V mojem primeru so anketiranci za reševanje spletne ankete

potrebovali pet minut. S tem povezana je tudi struktura vprašanj, ki so v večini zaprtega tipa, da je anketirancem lažje odgovarjati. Vprašanja tudi niso bila kompleksno zastavljena, zato menim, da z razumevanjem anketiranci niso imeli težav.

Po sestavi vprašalnika sem opravila še testiranje, ki je potekalo 31.5.2010. Vprašalnik sem posredovala 10 znancem, jih prosila, da ga rešijo in podajo svoje komentarje, skladno z njimi pa sem vprašalnik popravila, preden sem pripravila spletno anketo.

4.2.3 Vzorec

Sodelujoče sem povabila k reševanju spletne ankete preko elektronske pošte in drugih sporočil, prosila sem jih, da povezavo do vprašalnika posredujejo tudi svojim znancem, zato gre v tem primeru za neverjetnostni, priložnostni vzorec, ki je oblikovan po principu snežne kepe. Populacijo sestavljajo vsi prebivalci Slovenije, starejši od 15 let, ki imajo dostop do interneta.

Anketiranje sem izvedla preko spletne strani www.surveymonkey.com in je potekalo med 6.6. in 11.6.2010. Pri reševanju vprašalnika je sodelovalo 219 ljudi, od tega je bilo sedem anket nepopolno ali nepravilno rešenih, zato sem jih izločila iz analize, 212 vprašalnikov pa je bilo rešenih v celoti, kar tudi predstavlja končni vzorec moje raziskave.

4.3 Analiza in razlaga rezultatov raziskave

Podatke, ki sem jih pridobila z anketiranjem, sem analizirala s pomočjo programskega paketa za statistično obdelavo podatkov SPSS 16.0 in programom Microsoft Excel 2003. V nadaljevanju bom predstavila rezultate raziskave, ki sem jih razdelila na štiri dele: prvi del je predstavitev vzorca, ki se nanaša na demografska vprašanja (vprašanja od 13 do 17), drugi del se nanaša na odnos anketirancev do darovanja v splošnem (vprašanja od 1 do 4), v tretjem delu bom predstavila poznavanje nepridobitnih humanitarnih organizacij (vprašanja od 5 do 7) ter v četrtem delu z darovanjem povezano vedenje anketirancev (vprašanja od 8 do 12). Nato bom v okviru tega poglavja preverila še prej postavljene domneve raziskave, na koncu pa opredelila še omejitve raziskave in predstavila ključne ugotovitve.

4.3.1 Predstavitev vzorca

V vzorec je bilo zajetih 212 anketirancev. Ker je bilo vzorčenje neverjetnostno in priložnostno, vzorec ne predstavlja popolne slike populacije. Predstavniki se med seboj razlikujejo po spolu, dohodku, starosti, zakonskem stanu in številu otrok.

V vprašanju 13 sem spraševala po spolu anketirancev. Sodelovalo je 97 moških (45,8%) in 115 žensk (54,2%), kar pomeni, da je vzorec glede na spol dokaj enakomeren (prikaz v Prilogi 2, Tabela 2.1).

Vprašanje 14 se je nanašalo na starost anketirancev. Spraševala sem jih po letnici rojstva, ker je za anketirance takšno odgovarjanje lažje. Povprečna starost sodelujočih v anketi je bila 34 let, najmlajši anketiranec je imel 15 let, najstarejši pa 72 let, največ sodelujočih je bilo starih 26 let. Glede na pridobljene podatke sem anketirance razdelila v 5 razredov glede na starost. V Prilogi 2 (Tabela 2.3) je prikaz strukture anketirancev po starosti, iz katerih je razvidno, da je največ anketirancev starih med 21 do 30 let (40,6%) ter tistih v starosti od 31 do 40 let (36,3%), manj pa je tistih v starosti 41 do 50 let (tudi 10,8%), starejših od 50 let (8,5%) in tistih v starosti do 20 let (3,8%).

Pri vprašanju 15 sem anketirance spraševala po osebnem neto mesečnem dohodku. Raven dohodka sem v vprašalniku razdelila v šest dohodkovnih razredov, kot je prikazano v Prilogi 2 (Tabela 2.4). Največ anketiranih 90 (42,5%) je svoj dohodek opredelilo med 500 in 1000 €, 57 anketiranih (26,9%) dobi med 1000 in 1500 € mesečnega neto dohodka, 40 anketiranih (18,9%) ima dohodek nižji od 500 €, 14 (6,6%) med 1500 in 2000 €, 9 anketiranih (4,2%) zasluži med 2000 in 3000 € in le 2 anketiranca (0,9%) zaslužita mesečno več kot 3000 €. Ti rezultati kažejo tudi realno stanje slovenskega gospodarstva, saj znaša povprečna neto mesečna plača v Sloveniji za mesec februar 2010 930,01 € (Računovodja.com, 2010).

Pri vprašanju 16 se je 56 anketirancev (26,4%) opredelilo za samske, 80 anketirancev (37,7%) jih je v izven zakonski zvezi, 75 anketirancev (35,5%) je poročenih, 1 oseba (0,5%) pa je ovdovela. Natančen prikaz je v Prilogi 2 (Tabela 2.5). Glede na stan anketirancev lahko sklepam, da so vse skupine dokaj enakomerno zastopani, saj vsako predstavlja okrog tretjina anketirancev, le zadnji (vdovec/a) pripada, kot že omenjeno, le 1 anketiranec.

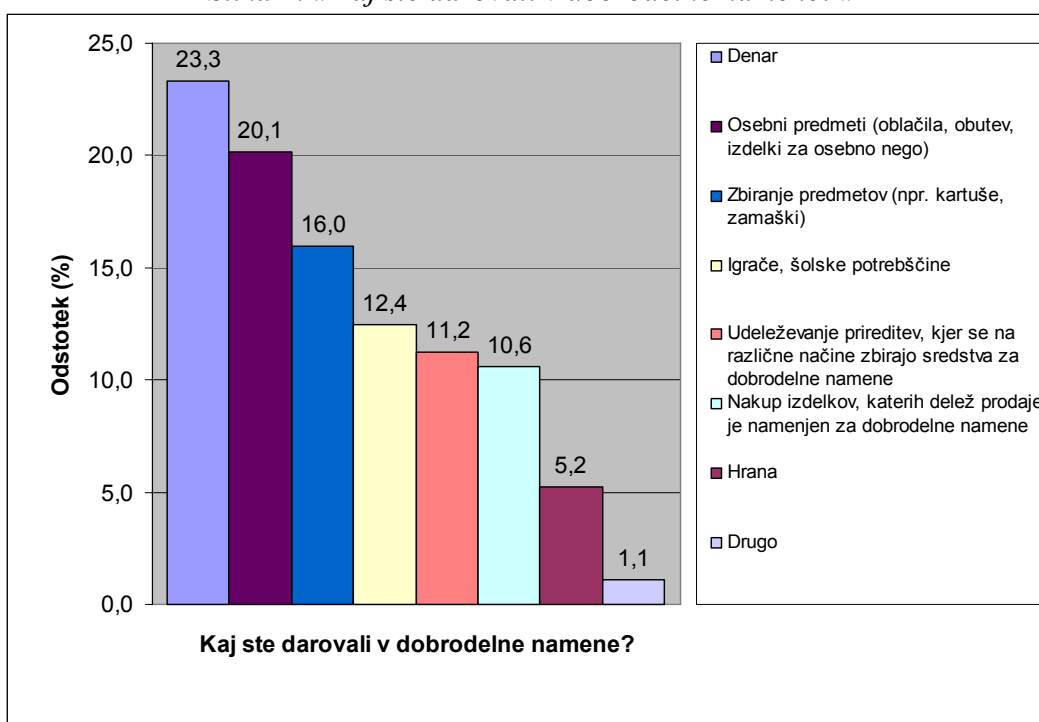
Zadnje demografsko vprašanje (17) se je nanašalo na število otrok anketirancev, kar prikazuje Priloga 2 (Tabela 2.6). Več kot polovica anketirancev (56,1%) nima otrok, sledijo anketiranci z enim otrokom (23,1%), 15,6% ima po dva otroke, tri otroke ima 4,7% in eden (0,5%) ima pet otrok. Zaradi visokega števila anketirancev brez otrok, znaša povprečno število otrok na anketiranca samo 0,71 otroka.

4.3.2 Odnos Slovencev do darovanja v splošnem

Prvo in drugo vprašanje se nanašata na darovanje anketirancev. Najprej sem anketirance vprašala, ali so že kdaj kar koli darovali v dobrodne namene, pri čemer jih je velika večina (198 anketirancev, 93,4%) odgovorilo pritrdilno in le 6,6% (14 anketirancev), da še nikoli niso ničesar darovali (Priloga 3, Tabela 3.1).

Pri drugem vprašanju, sem anketirance spraševala o tem, kaj so darovali, pri čemer je bilo vprašanje zaprtega tipa, na voljo pa je bilo več odgovorov. Skupaj je bilo 651 odgovorov. Rezultati so prikazani v Sliki 1. Največ anketirancev je darovalo denar, sledi darovanje osebnih predmetov, naslednje je zbiranje različnih predmetov (npr. kartuše, zamaški), sledi darovanje igrač in šolskih potrebščin, naslednje je udeleževanje prireditev, kjer se zbirajo sredstva za dobrodelne namene, sledi še nakupovanje izdelkov, katerih delež prodaje je namenjen za dobrodelne namene, manj ljudi pa daruje hrano. Pod kategorijo »drugo« je 1,1% (sedem anketirancev) navedlo zbiranje starega papirja, darovanje krvi, nastopanje na dobrodelnih koncertih, darovanje »na klik« z obiskovanjem različnih spletnih strani. Rezultati so prikazani tudi v Prilogi 3, v Tabeli 3.2.

Slika 1: »Kaj ste darovali v dobrodelne namene?«

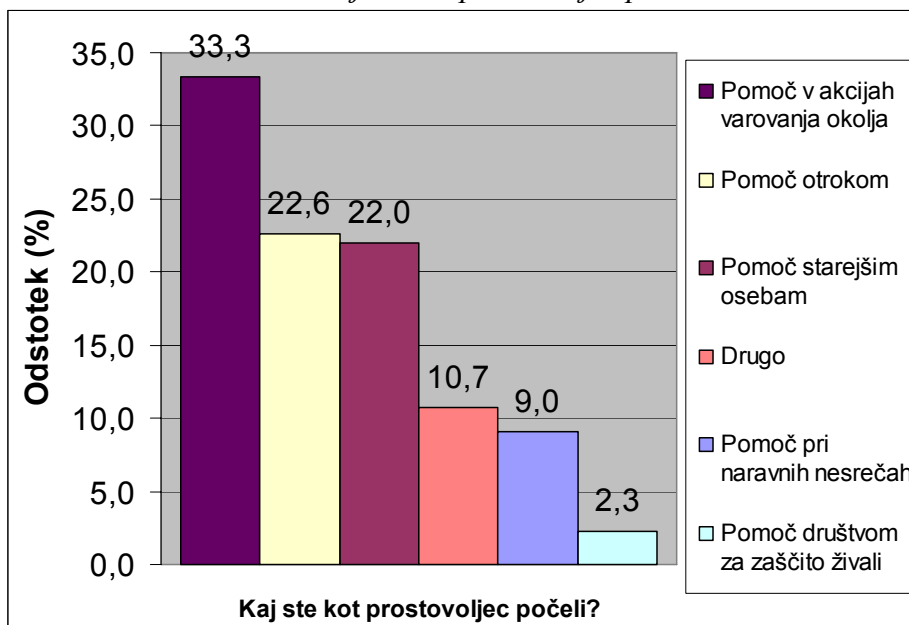

Tretje in četrto vprašanje se nanašata na prostovoljno udejstvovanje anketirancev. Pri tretjem vprašanju sem spraševala anketirance, ali so že kdaj pomagali kot prostovoljci. Rezultat je presenetljiv, saj je skoraj polovica anketirancev odgovorila pritrdilno (48,1%), ostali (51,9%) pa kot prostovoljci še niso pomagali (Tabela 3.3 v Prilogi 3).

Pri četrtem vprašanju sem anketirance spraševala, kaj so kot prostovoljci počeli. Vprašanje je bilo zaprtega tipa, na voljo so imeli več možnih odgovorov in možnost »drugo«, pod katero so sami navedli alternative, ki jih sama v vprašanju nisem zajela. Skupaj je bilo 177 odgovorov. Največ anketirancev je pomagalo v akcijah varovanja okolja, skoraj izenačen odstotek anketirancev je pomagalo otrokom ali starejšim osebam, sledi pomoč pri naravnih nesrečah ter pomoč društvom za zaščito živali. Na Sliki 2 so predstavljeni odgovori, rezultati pa so tudi v Prilogi 3 v Tabeli 3.4. Pod kategorijo »drugo« je (10,7%

anketirancev) opredelilo pomoč v športno-kulturnih društvih, krvodajalstvo, pomoč pri organizaciji humanitarnih dogodkov, pomoč invalidom, brezdomcem in zasvojenecem, delovanje v študentskih društvih, projektih v sklopu fakultete, obnova javnih objektov, delo v okviru krajevne skupnosti in brezplačna pravna pomoč.

Slika 2: »Kaj ste kot prostovoljec počeli?«

4.3.3 Poznavanje nepridobitnih humanitarnih organizacij

Peto vprašanje iz anketnega vprašalnika sem morala zaradi oblike vprašanja v spletni anketi razdeliti na dve vprašanji (torej vprašanji pet in šest v spletni anketi predstavljata peto vprašanje v vprašalniku, ki je priložen v Prilogi 1). V prvem delu sem anketirance spraševala katere nepridobitne humanitarne organizacije poznajo, v drugem delu pa ali je namen poslovanja organizacij, ki so jih navedli, po njihovem mnenju jasno opredeljen. Prvi del vprašanja je bil odprtega tipa (na voljo je bilo pet polj, v katere so vpisovali svoje odgovore), saj so morali anketiranci sami navesti organizacije, ki jih poznajo, drugi del pa je bil zaprtega tipa.

V Prilogi 4 (Tabela 4.1) so predstavljene nepridobitne humanitarne organizacije, ki so jih navajali anketiranci. Ker sem tiste z nizkim deležem uvrstila v kategorijo »Drugo«, sem v Tabeli 4.2 navedla še ostale odgovore. Skupaj so anketiranci podali 421 odgovorov, med katerimi največji del pozna Rdeči križ (26,6%) in Karitas (25,7%), za njima pa sledi UNICEF (15,7%). Iz tega je razvidno, da tudi anketiranci največkrat omenjajo ravno tri največje v Sloveniji delujoče nepridobitne humanitarne organizacije. Trem največjim sledijo Rdeči noski (3,8%), Sonček (3,6%), Beli obroč (3,1%), Amnesty International in Humana (2,9%), Hospic (1,4%) in Zveza prijateljev mladine (1,2%), pod kategorijo »drugo« pa je bilo še 13,3% odgovorov. Glede poznavanja namena poslovanja nepridobitnih humanitarnih organizacij sem dobila presenetljive odgovore, saj večina s kar

72,4% (od 421 odgovorov) trdi, da je namen poslovanja nepridobitnih humanitarnih organizacij dobro opredeljen. Le 8,5% anketirancev meni, da namen ni dobro opredeljen, z »ne vem« pa je odgovorilo 19% anketirancev, kar pomeni, da namena poslovanja nepridobitnih organizacij ne poznajo.

Pri šestem vprašanju sem anketirance spraševala, ali so člani katere od nepridobitnih humanitarnih organizacij in če so, v kateri. Večina anketirancev ni članov organizacij, tako je 93,4 % odgovorilo z ne, 6,6% (14) anketirancev pa so člani nepridobitnih humanitarnih organizacij. Od tega jih je šest članov Rdečega križa, štirje anketiranci so člani Amnesty International, in po en anketiranec je član Društva za avtizem DAN, Prostovoljnega gasilskega društva, Društva za zaščito živali, Društva za pomoč prezgodaj rojenim otrokom in UNICEFa (Tabela 4.3 in Tabela 4.4 v Prilogi 4).

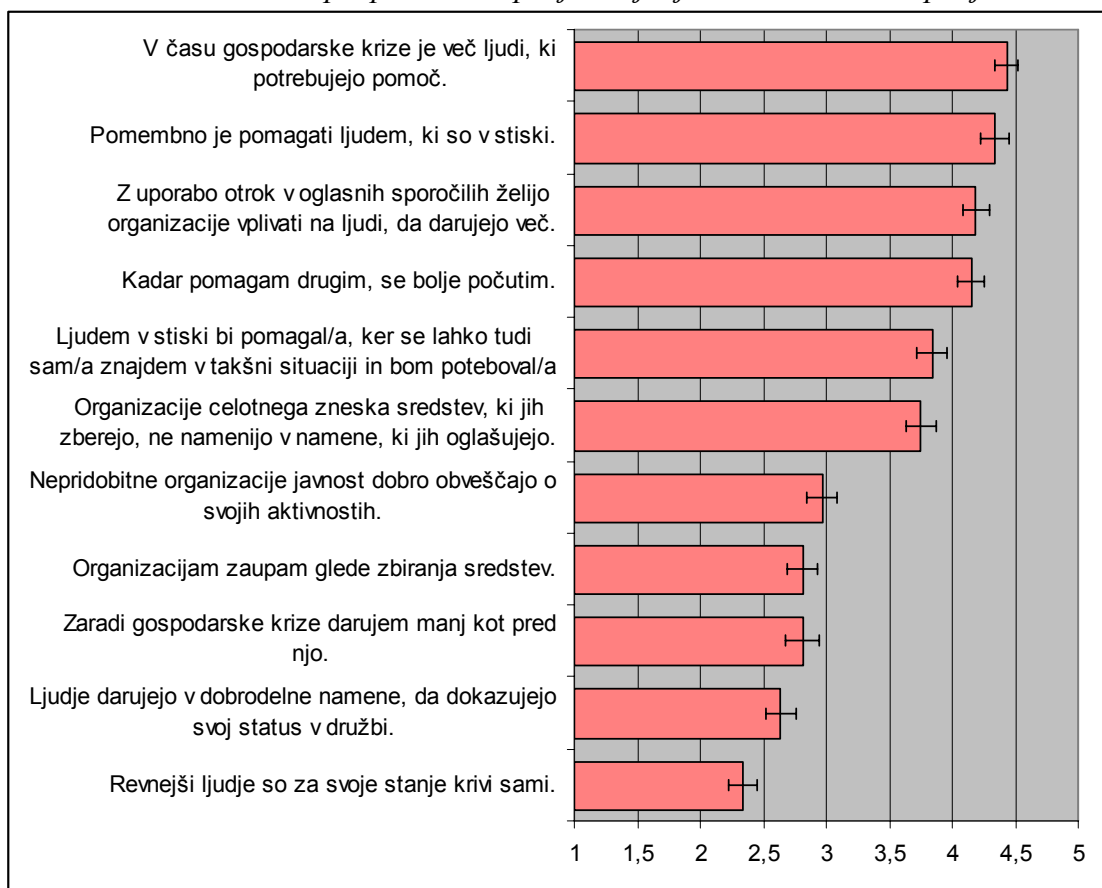
V naslednjem vprašanju pa sem spraševala sodelujoče, če so v katero od nepridobitnih humanitarnih organizacij prijavljeni kot prostovoljci, na kar jih je le sedem (3,3%) odgovorilo pritrdilno, velika večina (96,7% anketirancev) pa niso kot prostovoljci prijavljeni v nobeno organizacijo. Organizacije, v katere so prijavljeni kot prostovoljci pa so: Rdeči križ s štirimi prostovoljci ter po en prostovoljec v Misijonskem središču Ljubljana, Lions Clubu in UNICEFu (Tabela 4.5 in Tabela 4.6 v Prilogi 4).

4.3.4 Darovanje in z njim povezano vedenje porabnikov

V tem delu sem ugotavljala kakšen odnos imajo anketiranci do darovanja in kaj na njihovo vedenje najbolj vpliva.

Vprašanje 8 je bilo oblikovano kot Likertova lestvica, sestavljalo ga je 11 trditev, pri katerih so anketiranci opredeljevali stopnjo strinjanja s posamezno trditvijo. V Sliki 3 je grafični prikaz povprečnih stopenj strinjanja in intervalov zaupanja, ki so izračunani pri 95% stopnji zaupanja. Iz analize odgovorov je razvidno, da se anketiranci najbolj strinjajo s trditvama »V času gospodarske krize je več ljudi, ki potrebujejo pomoč«, pri kateri je povprečna stopnja strinjanja 4,43, oblikovan interval zaupanja je med 4,34 in 4,52; »Pomembno je pomagati ljudem, ki so v stiski«, kjer je povprečna stopnja strinjanja 4,34, interval zaupanja pa med 4,23 in 4,45. Najmanj pa se anketiranci strinjajo s trditvama »Revnejši ljudje so za svoje stanje krivi sami« (povprečna stopnja strinjanja s to trditvijo je 2,34, interval zaupanja pa med 2,23 in 2,45) ter »Ljudje darujejo v dobrodelne namene, da dokazujejo svoj status v družbi« (s povprečno stopnjo strinjanja 2,64 in intervalom zaupanja med 2,52 in 2,76). Natančnejši pregled analize Likertove lestvice vprašanja 8 se nahaja v Prilogi 5, od Tabele 5.1 do Tabele 5.4 ter v Sliki 5.1.

Slika 3: Prikaz povprečnih stopenj strinjanja in intervalov zaupanja

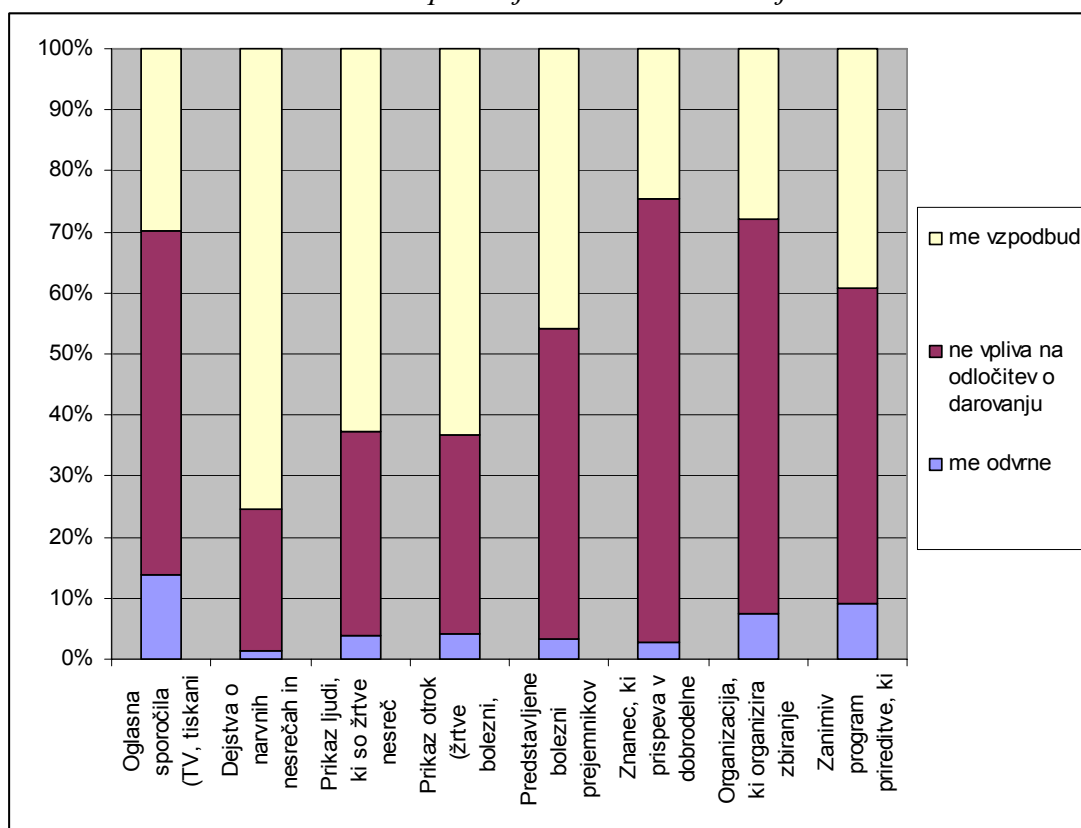

Pri naslednjih dveh vprašanjih (vprašnji 9 in 10) sem želela ugotoviti, ali so anketiranci v zadnjem letu glede na preteklo obdobje darovali več in sodelovali v več prostovoljskih akcijah. Presenetljivo je rezultat v obeh primerih enak. Tako je le 13,2% anketirancev v zadnji polovici leta darovalo več v dobrodelne namene, kot prej v enakem obdobju, in tudi le 13,2% anketirancev se je v letošnjem letu udeležilo več prostovoljskih akcij kot v enakem obdobju pred tem. Velika večina anketirancev (86,8%) torej ni darovala več in se ni udeleževala več prostovoljskih akcij kot prej v enakem obdobju. Frekvenčna porazdelitev je predstavljena v Prilogi 5, v Tabelah 5.6 in 5.7.

Pri naslednjem vprašanju (11) sem želela ugotoviti, kateri dejavniki pri darovanju na anketirance vplivajo spodbudno in kateri jih od darovanja odvrnejo. Na Sliki 4 je grafični prikaz vpliva dejavnikov na darovanje anketirancev. Kot najbolj vplivne dejavnike na darovanje v dobrodelne namene so anketiranci opredelili dejstva o naravnih nesrečah in revščini v medijih (75,5%), prikaz otrok, ki so žrtve bolezni, nesreč in zlorab (63,2%) ter prikaz žrtev nesreč (62,7%). Ostali dejavniki v povprečju nimajo znatnega vpliva na darovanje v dobrodelne namene.

Slika 4: Vpliv dejavnikov na darovanje

V zadnjem vprašanju iz tega sklopa (vprašanje 12) me je zanimalo, ali anketiranci sploh vedo, da je leto 2010 Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti. Pritrdilno je odgovorilo le 18,9% anketirancev, večina (78,3%) niso vedeli, da je letos leto boja proti revščini in socialni izključenosti, 2,8% anketirancev pa je odgovorila z »me ne zanima«. Frekvenčna porazdelitev je predstavljena v Prilogi 5, v Tabeli 5.9.

4.3.5 Preverjanje raziskovalnih domnev

Domneva 1: Več kot polovica Slovencev je že prispevala sredstva ali druge (osebne predmete, igrače, šolske potrebščine) predmete v dobrodelne namene.

Prvo domnevo sem preizkušala s 1. vprašanjem anketnega vprašalnika, torej: »Ali ste že kdaj kar koli podarili v dobrodelne namene?«. Domnevo sem preverila glede na frekvenčno porazdelitev in z domnevo o deležu.

Glede na frekvenčno porazdelitev (Priloga 3, Tabela 3.1) lahko potrdim prvo raziskovalno domnevo, saj je od vprašanih kar 93,4% takšnih, ki so že kdaj darovali v dobrodelne namene. Po rezultatih analize s programom SPSS, Z-preizkus za delež (Priloga 6, Tabela 6.1) ugotavljam enako. Zato lahko na podlagi vzorčnih podatkov zavrnem ničelno domnevo pri zanemarljivi stopnji značilnosti ($P=0,000$) in privzamem raziskovalno domnevo, da je več kot polovica anketirancev že darovala v dobrodelne namene.

Domneva 2: Manj kot polovica Slovencev je nudila prostovoljno pomoč.

Drugo domnevo sem preizkušala z vprašanjem 3 iz anketnega vprašalnika: »Ali ste že kdaj pomagali kot prostovoljec?«. Tudi za to domnevo sem izdelala frekvenčno porazdelitev in jo preizkusila z domnevo o deležu.

Iz frekvenčne porazdelitve (Priloga 3, Tabela 3.3) je razvidno, da je po podatkih iz ankete 48,1% anketirancev že delovalo kot prostovoljec, 51,9% anketirancev pa ne. V Prilogi 6, Tabela 6.2 je prikaz Z-preizkusa za delež. Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrnila ničelne domneve pri stopnji značilnosti $\alpha=0,05$ in ne morem privzeti raziskovalne domneve, da je manj kot polovica anketirancev nudila prostovoljno pomoč.

Domneva 3: Slovenci nepridobitnim humanitarnim organizacijam zaupajo glede zbiranja sredstev.

Tretjo raziskovalno domnevo sem preverjala s pomočjo T-preizkusa (prikaz v Prilogi 6, Tabela 6.3). Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrnila ničelne domneve pri stopnji značilnosti $\alpha=0,05$ in ne morem privzeti raziskovalne domneve, da anketiranci nepridobitnim humanitarnim organizacijam zaupajo glede zbiranja sredstev.

Domneva 4: Ljudje se zavedajo pomena humanitarne pomoči v času gospodarske krize.

Za preverjanje četrte domneve sem uporabila trditev »Potrebno je pomagati ljudem, ki so v stiski« in opravila T-preizkus (prikaz v Prilogi 6, Tabela 6.4). Na podlagi vzorčnih podatkov lahko zavrnem ničelno domnevo pri zanemarljivi stopnji značilnosti ($P=0,000$) in privzamem raziskovalno domnevo, da se ljudje zavedajo pomena humanitarne pomoči v času gospodarske krize.

Domneva 5: Ljudje v času gospodarske krize darujejo manj kot pred njo.

Tudi za to domnevo sem uporabila trditev iz vprašanja 8 in opravila T-preizkus. Na podlagi vzorčnih podatkov (Priloga 6, Tabela 6.5) ne morem zavrnila ničelne domneve pri stopnji značilnosti $\alpha=0,05$ in ne morem trditi, da ljudje zaradi gospodarske krize darujejo manj kot pred njo.

Domneva 6: Ženske v povprečju darujejo več kot moški.

Za preverjanje te domneve sem uporabila kontingenčno tabelo in hi-kvadrat preizkus (Priloga 6, Tabela 6.6). Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrnila ničelne domneve pri stopnji značilnosti $\alpha=0,05$ in ne morem privzeti raziskovalne domneve, da ženske darujejo več kot moški.

Domneva 7: Med prostovoljci je več mlajših anketirancev (do 30 let).

Domnevo 7 sem preverjala z uporabo kontingenčne tabele in hi-kvadrat preizkusa (prikaz podatkov v Prilogi 6, Tabela 6.7). Na podlagi vzorčnih podatkov lahko zavrnem ničelno domnevo pri stopnji značilnosti $P=0,033$ in sprejemem sklep, da obstaja povezava med starostjo in prostovoljstvom, čeprav po rezultatih raziskave ne morem trditi, da je delež prostovoljcev večji med mlajšimi. Raziskovalne domneve zato ne morem privzeti.

Domneva 8: Med darovalci je večje število starejših anketirancev (nad 30 let).

Tudi za preverjanje domneve 8 sem uporabila kontingenčno tabelo in hi-kvadrat preizkus (Priloga 6, Tabela 6.8). Na podlagi vzorčnih podatkov lahko zavrnem ničelno domnevo pri stopnji značilnosti $P=0,003$ in sklepam, da obstaja povezava med starostjo in darovanjem. Na podlagi rezultatov lahko torej trdim, da je med darovalci večji delež starejših. Osmo raziskovalno domnevo zato lahko privzamem.

4.3.6 Omejitve raziskave

Ker je bila anketa spletna in so bili anketiranci povabljeni preko povezave v spletni pošti, gre za neverjetnostni vzorec na podlagi snežne kepe. Zato vzorec ni reprezentativen in na njegovi podlagi ne morem sklepati o stanju v celotni populaciji. Glede spola je vzorec dokaj enakomeren, glede starosti pa prevladujejo anketiranci v starosti od 21 do 40 let.

Tudi vprašalnik predstavlja določene omejitve raziskave. Ker se vsa vprašanja nanašajo na darovanje in prostovoljstvo anketirancev v splošnem in pri tem ne upoštevajo npr. dejavnosti v zadnjem leti, ne morem trditi, da so razlike med mlajšimi in starejšimi darovalci ali prostovoljci. Starejši ljudje so lahko bili darovalci in prostovoljci tudi v mlajših letih in kasneje niso več darovali oziroma opravljali prostovoljskih del, zato pri sedmi in osmi raziskovalni domnevi ne morem natančno opredeliti, ali je res večji delež mlajših prostovoljcev oz. večji delež starejših darovalcev.

Druga slabost vprašalnika je lahko ta, da zaprta vprašanja z več ponujenimi odgovori ne zajemajo vseh možnih alternativ. Anketiranci lahko zaradi tega podajajo približne odgovore, tudi družbeno sprejemljivi odgovori so zaradi tega bolj verjetni. Menim, da anketiranci kljub spletni anketi niso verjeli v popolno anonimnost, saj je bilo pri nepopolno izpolnjenih vprašalnikih največ tistih, ki niso navedli osebnega neto mesečnega dohodka in niso podali odgovorov na vsa demografska vprašanja.

Morda so se katera vprašanja ali trditve v okviru vprašanj anketirancem zdela dvoumna. Predvsem menim, da je bilo problematično osmo vprašanje s trditvami, kjer sem opazila veliko število odgovorov »niti se ne strinjam, niti se strinjam«, kjer se anketiranci o svojem mnenju niso jasno opredelili. Zato bi bili rezultati jasnejši, če bi bila lestvica s sodim številom, s čimer bi bili anketiranci prisiljeni podati odgovor bolj v smeri strinjanja ali nestrinjanja s trditvami.

4.3.7 Ključne ugotovitve

V okviru raziskave odnosa ljudi do darovanja v dobrodelne namene sem ugotovila sledeče:

- Velika večina anketirancev (93,4%) je že darovala v dobrodelne namene.

- Med najpogostejšimi oblikami darovanja so denar, osebni predmeti in zbiranje različnih predmetov.
- Skoraj polovica anketirancev (48,1%) je že pomagala v prostovoljski akciji.
- Najpogosteje anketiranci pomagajo v akcijah varovanja okolja ali pa nudijo pomoč otrokom ali starejšim osebam.
- Med nepridobitnimi humanitarnimi organizacijami, ki jih anketiranci poznajo, so bile ravno tri največje, delujoče v Sloveniji: Rdeči Križ Slovenije, Karitas in UNICEF.
- Več kot polovica anketirancev (72,4%) meni, da je namen poslovanja nepridobitnih humanitarnih organizacij, delujočih v Sloveniji, dobro poznan.
- Velika večina anketirancev (93,4%) ni članov nobene nepridobitne humanitarne organizacije. Med tistimi (6,6%) anketiranci, ki so člani katere izmed nepridobitnih humanitarnih organizacij, jih je največ članov Rdečega Križa Slovenije in Amnesty International.
- Velika večina anketirancev (96,7%) ni prijavljena kot prostovoljci v nobeni od nepridobitnih humanitarnih organizacij. Med tistimi, ki pa so, pa jih je največ prostovoljcev pri Rdečem Križu Slovenije.
- Anketiranci se v povprečju strinjajo, da je v času gospodarske krize več ljudi, ki potrebujejo pomoč.
- V povprečju se anketiranci tudi strinjajo, da je ljudem v stiski potrebno pomagati.
- Anketiranci se v povprečju ne strinjajo, da so revnejši ljudje za svoje stanje krivi sami.
- Prav tako se anketiranci v povprečju ne strinjajo, da ljudje darujejo v dobrodelne namene, da dokazujejo svoj status v družbi.
- Večji del anketirancev (86,8%) v zadnjem obdobju ni darovalo več ali se ni udeležilo več prostovoljnih akcij kot v preteklem obdobju.
- Na darovanje anketirancev najbolj spodbudno vplivajo: v medijih predstavljena dejstva o naravnih nesrečah in revščini, prikaz otrok, ki so žrtve bolezni, nesreč in zlorab, ter ostale žrtve nesreč.
- Več kot polovica anketirancev (78,3%) ni vedela, da je leto 2010 razglašeno za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti.
- Anketiranci zaradi gospodarske krize ne darujejo manj kot pred njo.
- Darovanje ni pogojeno s spolom anketirancev.
- Prostovoljstvo in darovanje sta pogojena s starostjo anketirancev, saj v povprečju starejši (nad starostjo 30 let) darujejo več in je med njimi več prostovoljcev, kot med mlajšimi

SKLEP

V svetu je pred dvema letoma zavlada gospodarska kriza, ki je pahnila mnoge ljudi na rob preživetja, in s tem še povečala že tako velike razlike med revnimi in bogatimi. Kljub temu, da je ekonomsko stanje ljudi v zadnjih letih slabše ali pa vsaj manj stabilno kot je

bilo v preteklosti, so ljudje še vedno sočutni in pripravljeni pomagati tistim, ki pomoč potrebujejo.

Zaradi velikega števila ljudi, ki živijo pod pragom revščine, je Evropska komisija z namenom informiranja ljudi, nagovarjanja k pomoči in zasledovanja cilja izkoreninjenja revščine leto 2010 razglasila za evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti. Zaradi tega v letošnjem letu po vsej Evropi poteka več prireditev, ki pozivajo k strpnosti in solidarnosti. Tudi v Sloveniji je v zadnjem letu veliko več fundacij, dobrodelnih prireditev in pobud zbiranja sredstev. Kljub temu pa lahko na podlagi ugotovitev iz svoje raziskave podam mnenje, da organizacijam v Sloveniji vsaj za enkrat še ni uspelo doseči velike prepoznavnosti aktivnosti evropskega leta, njegovega namena in ciljev, saj večina anketirancev sploh še ni slišala zanj.

Za darovanje in prostovoljstvo imajo pomembno vlogo organizacije, ki delujejo na tem področju. V okviru svojega diplomskega dela sem se osredotočila na nepridobitne humanitarne organizacije. V Sloveniji je teh veliko, največje so UNICEF, Rdeči Križ in Karitas, ki so med ljudmi tudi najbolj prepoznavne. A kljub dolgoletni tradiciji delovanja v Sloveniji nepridobitne humanitarne organizacije ne izpolnjujejo standardov drugih primerljivih držav. Glede na to, da ni postavljenih ostrih okvirov iz strani evropskih institucij o delovanju nepridobitnih organizacij, menim, da se bodo tudi ti standardi zaostriili in zahtevali tudi v Sloveniji bistvene spremembe, da bodo organizacije lahko zaposlovale več ljudi, učinkoviteje in še uspešneje opravljale svoje naloge, predvsem pa da bodo lahko pridobile tudi več državnih sredstev, ki trenutno predstavljajo le majhen delež sredstev organizacij. S tem bi lahko svoje delovanje izboljšale in učinkoviteje pomagale ljudem, ki pomoč potrebujejo.

Darovalci in prostovoljci so za te organizacije ključnega pomena, saj v veliki večini predstavljajo največji del pridobljenih sredstev. Danes je v Sloveniji še vedno majhno število prostovoljcev, čeprav se iz leta v leto povečuje. Pri ugotavljanju, kaj je tisto, kar ljudi prepriča, da darujejo v dobrodelne namene ali se udeležujejo prostovoljskih akcij, bi naleteli na veliko dejavnikov. Najpogosteje se v literaturi pojavlja razlaga altruistične narave posameznikov, ki pomeni delovanje v korist drugih in širše družbe, čeprav morda v lastno škodo. Veliko raziskav je predpostavljalo in ugotavljalo, da ljudje darujejo zaradi ugleda v družbi ali sankcij, ki sledijo, če ne delujejo družbeno koristno. Vendar pa se je v večini primerov izkazalo, da kljub vsemu prevlada človekova nesebična narava, želja po pomoči drugim in čista radodarnost. To je pomen pravega altruizma.

Diplomsko delo je lahko v pomoč slovenskim organizacijam nepridobitnega sektorja, s pomočjo katere se lahko približajo potencialnim darovalcem na način, ki je njim najbližji in najbolj sprejemljiv glede na situacijo. Iz pridobljenih podatkov lahko ugotovijo, katera skupina ljudi daruje največ, katera se na določene pozive odziva najboljše in kateri so tisti dejavniki, ki ljudi spodbudijo k darovanju.

V okviru svojega diplomskega dela sem v raziskavi, ki sem jo izvedla, ugotovila, da je večina ljudi že darovala v dobrodelne namene, velik delež jih je tudi že sodelovalo kot prostovoljci, kar kaže na pripravljenost ljudi pomagati drugim. Presenetilo me je dejstvo, da imajo anketiranci pozitiven odnos do nepridobitnih humanitarnih organizacij, njihove namene poslovanja dobro poznajo in jim zaupajo, kljub temu, da je mogoče v vsakdanjem življenju slišati marsikatero kritiko na račun humanitarnih organizacij. Ljudje se zavedajo pomena pomoči in dejstva, da je vse več tistih, ki pomoč potrebujejo. Pripravljene so darovati in pomagati ljudem, iz česar je razvidna sočutna, nesebična narava ljudi. Glede na ugotovitve raziskave menim, da so Slovenci pripravljene pomagati drugim, darovati po svojih zmožnostih, so sočutni in jih spodbudijo spodbude medijev in oglasnih sporočil, da darujejo in pomagajo drugim.

LITERATURA IN VIRI

1. *Altruism – What is it?* Najdeno 25. februarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.altruists.org/about/altruism/>.
2. Anheier, H. K. (2005). *Nonprofit Organisations: Theory, management, policy*. Great Britain: Routledge, 406.
3. Bajde, D. (2006). *Altruism and its relevance to consumer behavior and marketing: exploring the meaning of donation to charity* (Doctoral Dissertation). Ljubljana: University of Ljubljana: Faculty of Economics.
4. Bruce, I. (1998). *Successful charity marketing. Meeting need*. Hardfordshire: ICSA Publishing.
5. *Caritas Internationalis*. Najdeno 10. maja 2010 na spletnem naslovu www.caritas.org.
6. Collard, D. (1978). *Altruism and Economy: A study in non-selfish Economics*. Oxford: Martin Robertson.
7. Černak Meglič, A. & Vojnovič M. (1998). *Vloga in financiranje NVO. Zbornik strokovnih prispevkov Fiesa 1997*. Ljubljana: Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo.
8. Černak Meglič, A. (2000). *Vpliv (tipov) države blaginje na obseg in vlogo neprofitno-volonterskega sektorja v sodobnih družbah* (doktorska disertacija). Ljubljana.
9. Duffy, K. (1998). *Opportunity and Risk: Trends of Social Exclusion in Europe*. Strasbourg: Council of Europe.

10. Earl, P. & Kemp, S. (1999). *The Elgar Companion to consumer research and economic psychology*. Cheltenham, Glos, Edward Elgar Publishing Limited, 651.
11. Evropska komisija (2008). GP za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti. *Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti (2010)*. Dokument o strateškem okviru. Bruselj.
12. Evropska komisija (2009). *Raziskava Eurobarometra o revščini in socialni izključenosti 2009*. Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije.
13. *Evropska socialna listina* (1999). *Uradni list RS, št. 24/1999 (10.4.1999)- MP, št. 7/99*. Najdeno 26. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/svet-evrope/evropska-socialna-listina/>.
14. *Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti*. Najdeno 8.4.2010 na spletnem naslovu <http://www.evropa.gov.si/si/vsebina/novice/aktualne-teme/2010/evropsko-leto-boja-proti-revscini-in-socialni-izkljucenosti/>.
15. EY2010. *2010 evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti*. Najdeno 8. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.2010againstpoverity.eu/?langid=sl>.
16. Furnham, A. & Argyle, M. (1998). *The Psychology of Money*. London: Routledge, 1998. 332.
17. Hardy, C. L. & Van Vugt, M. (2006). *Nice Guys Finish First. Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 1402-1413.
18. Hopkins, R. A. & Powers T. L. (2009). *Development and test of new dimensions of altruistic buying behavior. Journal of Consumer Marketing*, 26/3, 185-199.
19. Hvalič, S., Ramovš, J. & Ramovš, K. (2009). *National Report: Third Sector in Slovenia*. Ljubljana, 31.
20. *Karitas*. Najdeno 10. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.karitas.si/>.
21. *Karitas: Program pomoči v letu 2009 na nivoju Slovenske, škofijskih in župnijskih Karitas ter zavodov Karitas*. Najdeno 15. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.karitas.si/porocilo/>.
22. Kolarič, Z., Černak Meglič, A. & Vojnovič, M. (2002). *Zasebno neprofitno-volonterske organizacije v mednarodni perpektivi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

23. Leskošek, V. (2003). *Socialno izključevanje in revščina*. Najdeno 25. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www2.arnes.si/~ljcpm2/revsc.htm>.
24. *Mednarodna federacija Rdečega križa in Rdečega polmesca*. Najdeno 10. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.ifrc.org/index.asp?navid=01>.
25. *National Report – Slovenia (2009): Study of Volunteering in the European Union, Country Report Slovenia*. GHK. PIC.
26. *Prostovoljstvo*. Najdeno 22. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.prostovoljstvo.org/index.php?id=40>.
27. *Računovodja.com – Podatki za obračun plač za april 2010 (2010)*. Najdeno 21. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.racunovodja.si/clanki.asp?clanek=4783>.
28. *Rdeči križ Slovenije*. Najdeno 10. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.rks.si/>.
29. Salamon, L. M. & Anheier, H. K. (1996). *The International Classification of Nonprofit Organizations: ICNPO – Revision 1 (1996)*. Baltimore, Maryland: The Johns Hopkins University: Institute for Policy Studies, 26.
30. Simmons, W. O. & Emanuele, R. (2007). *Male-female giving differentials: are women more altruistic? Journal of Economic Studies*, 34, 6, 534.550.
31. *Slovenska filantropija: Združenje za promocijo prostovoljstva*. Najdeno 22. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.filantropija.org/>.
32. SURS (2009). *Kazalniki dohodka in revščine, Slovenija, 2008 – Začasni podatki*. Najdeno 26. aprila 2010 na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2699.
33. SURS (2010a). *Statistične informacije – poslovni subjekti..* Najdeno 10. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/doc/statinf/14-si-188-1001.pdf>.
34. SURS (2010b). *Revščina*. Najdeno 24. aprila 2010 na spletnem naslovu http://193.2.238.17/vodic_oglej.asp?ID=166&PodrocjeID=8.
35. Strniša, E. (2010). *Sklepamo lahko, da se bo revščina pri nas še povečala. MMC, RTV SLO, 19.2.2010*. Najdeno 20. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.rtv slo.si/slovenija/sklepamo-lahko-da-se-bo-revscina-pri-nas-se-povecala/223917>.

36. *Svetovna banka*. Najdeno 25. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.worldbank.org/poverty/index.htm>.
37. Trstenjak, V.(1998). *Nevladne organizacije v Sloveniji – Pravna ureditev*. Ljubljana: Pravna praksa, 7, 7, I-VI.
38. Turk Širca N. & Tavčar, M. I. (1998). *Management nepridobitnih organizacij*. Koper: Visoka šola za management.
39. *UNICEF*. Najdeno 10. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.unicef.si/main/home.wlgt>.
40. *USAID*. Najdeno 21. maja 2010 na spletnem naslovu http://www.usaid.gov/locations/europe_eurasia/dem_gov/ngoindex/2008/slovenia.pdf.
41. USAID (2009). *2008 NGO sustainability index for Central and Eastern Europe and Eurasia. United States Agency for International Development Bureau for Europe and Eurasia*. 12th Edition.
42. Utz, S. (2009). "Egoboo" vs. Altruism: the role of reputation in online consumer communities. Sage, *New Media Society*, 11, 357-374.
43. *Vlada RS, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve: 2010 – Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti*. Najdeno 8. aprila 2010 na spletnem naslovu http://www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/socialna_zascita_preprecevanje_revscine/el_2010/.
44. *Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji: Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti*. Najdeno 26. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.evropa.gov.si/si/vsebina/novice/aktualne-teme/2010/evropsko-leto-boja-proti-revscini-in-socialni-izkljucenosti/>.
45. *Zakon o Rdečem križu Slovenije*. Najdeno 15. maja 2010 na spletnem naslovu http://www.rks.si/sl/Zakon_o_RKS/

PRILOGE

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: Anketni vprašalnik	1
PRILOGA 2: Predstavitev vzorca	4
PRILOGA 3: Odnos porabnikov do darovanja v splošnem	6
PRILOGA 4: Poznavanje nepridobitnih humanitarnih organizacij.....	7
PRILOGA 5: Darovanje in z njim povezano vedenje porabnikov.....	9
PRILOGA 6: Preverjanje raziskovalnih domnev	16

PRILOGA 1: Anketni vprašalnik

Spoštovani,

V okviru študija na Ekonomski fakulteti v Ljubljani pripravljam diplomsko delo z naslovom Odnos porabnikov do darovanja v dobrodelne namene, zato vas prosim za sodelovanje.

Pred vami je anketni vprašalnik, ki zahteva največ 5 minut vašega časa. Prosim, da na vprašanja odgovorite iskreno. Anketa je anonimna, rezultati bodo predstavljeni agregatno.

Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujem!

1. Ali ste že kdaj kar koli podarili v dobrodelne namene?
  - a) Da.
  - b) Ne (nadaljujte pri vprašanju št. 3).

2. Kaj ste darovali v dobrodelne namene (možnih je več odgovorov)?
  - a) denar
  - b) hrana
  - c) osebni predmeti (oblačila, obutev, izdelki za osebno nego)
  - d) igrače, šolske potrebščine
  - e) zbiranje predmetov (npr. kartuše, zamaški ...)
  - f) nakup izdelkov, katerih delež prodaje je namenjen za dobrodelne namene
  - g) udeleževanje prireditvah, kjer se na različne načine zbirajo sredstva za dobrodelne namene
  - h) drugo: _____

3. Ali ste kdaj pomagali kot prostovoljec?
  - a) Da.
  - b) Ne (nadaljujte pri vprašanju št. 5).

4. Kaj ste kot prostovoljec počeli (možnih več odgovorov)?
  - a) pomoč pri naravnih nesrečah
  - b) pomoč starejšim osebam
  - c) pomoč otrokom
  - d) pomoč društvom za zaščito živali
  - e) pomoč v akcijah varovanja okolja
  - f) drugo _____

5. Katere nepridobitne humanitarne organizacije, delujoče v Sloveniji, poznate? Prosim, vpišite humanitarne organizacije in navedite, ali je namen poslovanja teh organizacij po vašem mnenju jasno opredeljen (označite: DA pomeni, da je namen organizacij jasno opredeljen, NE pomeni, da namen ni jasno opredeljen, NE VEM pa v primeru, da namena poslovanja ne poznate).

_____	Da	Ne	Ne vem
_____	Da	Ne	Ne vem
_____	Da	Ne	Ne vem
_____	Da	Ne	Ne vem
_____	Da	Ne	Ne vem
_____	Da	Ne	Ne vem

6. Ali ste član katere od nepridobitnih humanitarnih organizacij? Če ste, katere?

a) Da

(vpišite): _____

b) Ne.

7. Ali ste v katero od nepridobitnih humanitarnih organizacij prijavljeni kot prostovoljec? Če ste, v kateri?

a) Da

(vpišite): _____

b) Ne.

8. Ocenite vsako od trditev glede na stopnjo strinjanja z njimi, pri čemer 1 pomeni »sploh se ne strinjam«, 5 pa »se popolnoma strinjam«.

Stopnja strinjanja s trditvijo	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se ne strinjam, niti se strinjam	Se strinjam	Se popolnoma strinjam
V času gospodarske krize je več ljudi, ki potrebujejo pomoč.	1	2	3	4	5
Revnejši ljudje so za svoje stanje krivi sami.	1	2	3	4	5
Zaradi gospodarske krize darujem manj kot pred njo.	1	2	3	4	5
Ljudem v stiski bi pomagal/a, ker se lahko tudi sam/a znajdem v takšni situaciji in bom potreboval/a pomoč.	1	2	3	4	5
Kadar pomagam drugim, se bolje počutim.	1	2	3	4	5

Se nadaljuje.

Nadaljevanje.

Ljudje darujejo v dobrodelne namene, da dokazujejo svoj status v družbi.	1	2	3	4	5
Pomembno je pomagati ljudem, ki so v stiski.	1	2	3	4	5
Nepridobitne organizacije javnost dobro obveščajo o svojih aktivnostih.	1	2	3	4	5
Organizacijam zaupam glede zbiranja sredstev.	1	2	3	4	5
Organizacije celotnega zneska sredstev, ki jih zberejo, ne namenijo v namene, ki jih oglašujejo.	1	2	3	4	5
Z uporabo otrok v oglasnih sporočilih želijo organizacije vplivati na ljudi, da darujejo več.	1	2	3	4	5

9. Ali ste v zadnje pol leta darovali več sredstev v dobrodelne namene kot prej v enakem obdobju?

- a) Da.
- b) Ne.

10. Ali ste se v letošnjem letu udeležili več prostovoljskih akcij kot v preteklem letu?

- a) Da.
- b) Ne.

11. Označite, ali vas spodaj navedeni dejavniki spodbudijo k darovanju ali vas od darovanja odvrnejo.

<i>Vpliv dejavnika na darovanje</i>	Me odvrne	Ne vpliva na odločitev darovanju	Me spodbudi
Oglasna sporočila (TV, tiskani mediji)			
Dejstva o naravnih nesrečah in revščini v medijih			
Prikaz ljudi, ki so žrtve naravnih nesreč			
Prikaz otrok (žrtve nesreč, bolezni, zlorab)			
Predstavljene bolezni prejemnikov pomoči			
Znanec, ki prispeva v dobrodelne namene			
Organizacija, ki organizira zbiranje sredstev			
Zanimiv program prireditve, ki je namenjen zbiranju sredstev v dobrodelne namene			

12. Ali veste, da je leto 2010 razglašeno za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti?

- a) Da
- b) Ne
- c) Me ne zanima

13. Spol:

- a) Moški
- b) Ženski

14. Letnica rojstva: _____

15. Vaš osebni neto mesečni dohodek:

- a) do 500€
- b) nad 500 do 1000€
- c) nad 1000 do 1500€
- d) nad 1500 do 2000€
- e) nad 2000 do 3000€
- f) nad 3000€

16. Stan:

- a) Samski/a
- b) Izven zakonska zveza
- c) Poročen/a
- d) vdovec/vdova

17. Število otrok: _____

PRILOGA 2: Predstavitev vzorca

Tabela 2.1: Struktura anketirancev glede na spol

<i>Spol</i>	Moški	Ženski	Skupaj
Frekvenca	97,0	115,0	212
Odstotek	45,8	54,2	100

Tabela 2.2: Povprečna starost anketirancev

<i>Vrednosti</i>	N	min	max	Aritmetična sredina	Modus
Starost	212	15	72	34	26

Tabela 2.3: Struktura anketirancev glede na starost

<i>Vrednosti</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Starost po razredih:			
Do 20 let	8	3,8	3,8
Od 21 do 30 let	86	40,6	44,3
Od 31 do 40 let	77	36,3	80,7
Od 41 do 50 let	23	10,8	91,5
51 let in več	18	8,5	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 2.4: Osebni neto mesečni dohodek anketirancev

<i>Vrednosti</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
<i>Dohodkovni razred:</i>			
Do 500 €	40	18,9	18,9
Nad 500 do 1000 €	90	42,5	61,3
Nad 1000 do 1500 €	57	26,9	88,2
Nad 1500 do 2000 €	14	6,6	94,8
Nad 2000 do 3000 €	9	4,2	99,1
Nad 3000 €	2	0,9	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 2.5: Stan anketirancev

<i>Vrednosti</i>	Frekvenca	Odstotek
Samski/a	56	26,4
Izven zakonska zveza	80	37,7
Poročen/a	75	35,5
Vdovec/a	1	0,5
Skupaj	212	100,0

Tabela 2.6: Število otrok anketirancev

<i>Vrednosti</i>	Frekvenca	Število otrok	Odstotek	Zbirni odstotek
<i>Število otrok:</i>				
0	119	0	56,1	56,1
1	49	49	23,1	79,2
2	33	66	15,6	94,8
3	10	30	4,7	99,5
5	1	5	0,5	100,0
Skupaj	212	150	100,0	

PRILOGA 3: Odnos porabnikov do darovanja v splošnem

Tabela 3.1: »Ali ste že kdaj kar koli podarili v dobrodelne namene?«

Vrednosti	Frekvenca	Odstotek
Da	198	93,4
Ne	14	6,6
Skupaj	212	100,0

Tabela 3.2: »Kaj ste darovali v dobrodelne namene?« (n=651)

Vrednost	Frekvenca	Odstotek
Denar	152	23,3
Osebni predmeti (oblačila, obutev, izdelki za osebno nego)	131	5,2
Zbiranje predmetov (npr. kartuše, zamaški)	104	12,4
Igrače, šolske potrebščine	81	10,6
Udeleževanje prireditvah, kjer se na različne načine zbirajo sredstva za dobrodelne namene	73	20,1
Nakup izdelkov, katerih delež prodaje je namenjen za dobrodelne namene	69	11,2
Hrana	34	16,0
Drugo	7	1,1
Skupaj	651	100,0

Tabela 3.3: »Ali ste že kdaj pomagali kot prostovoljec?«

Vrednost	Frekvenca	Odstotek
Da	102	48,1
Ne	110	51,9
Skupaj	212	100,0

Tabela 3.4: »Kaj ste kot prostovoljec počeli?« (n=177)

Vrednost	Frekvenca	Odstotek
Pomoč v akcijah varovanja okolja	59	33,3
Pomoč otrokom	40	22,6
Pomoč starejšim osebam	39	22,0
Pomoč pri naravnih nesrečah	16	9,0
Pomoč društvom za zaščito živali	4	2,3
Drugo	19	10,7
Skupaj	177	100,0

PRILOGA 4: Poznavanje nepridobitnih humanitarnih organizacij

Tabela 4.1: »Katere nepridobitne humanitarne organizacije, delujoče v Sloveniji, poznate?« (n= 421)

Nepridobitne humanitarne organizacije	Odstotek
Rdeči križ	26,6
Karitas	25,7
UNICF	15,7
Rdeči noski	3,8
Sonček	3,6
Beli obroč	3,1
Amnesty International	2,9
Humana	2,9
Hospic	1,4
Zveza prijateljev mladine	1,2
Drugo	13,3

Tabela 4.2: Seznam nepridobitnih humanitarnih organizacij, vključenih v kategorijo »Drugo«

Nepridobitne humanitarne organizacije	Frekvenca	Odstotek
Lions klub	4	1,0
Ozara	4	1,0
Društvo za zaščito živali	3	0,7
Društvo slepih in slabovidnih	2	0,5
Gasilska društva	2	0,5
Misijonsko središče	2	0,5
Rdeča žoga	2	0,5
Rotary Club	2	0,5
UNSU	2	0,5
Varna hiša	2	0,5
Zveza paraplegikov Slovenije	2	0,5
Abbaana	1	0,2
Anin sklad	1	0,2
Civilna zaščita	1	0,2
Društvo za avtizem DAN	1	0,2
Društvo za pomoč prezgodaj rojenim otrokom	1	0,2
Društvo za pomoč zasvojenecem	1	0,2
Eureka	1	0,2
Filantropija	1	0,2
Fundacija dr. Danila Turka	1	0,2
Fundacija Marof	1	0,2
Fundacija Vincenca Drakslerja	1	0,2
Galuničeva oddaja	1	0,2
Hiša sadeži družbe	1	0,2
Humanitarno društvo Slovenije	1	0,2

Se nadaljuje.

Nadaljevanje.

IOM	1	0,2
Krambergerjev sklad	1	0,2
Mali princ	1	0,2
Materinski dom	1	0,2
Pismo srca	1	0,2
Podpornica	1	0,2
Prostovoljstvo.org	1	0,2
razna društva	1	0,2
razni zavodi	1	0,2
Samaritan	1	0,2
Šent	1	0,2
Transplant	1	0,2
Unesco	1	0,2
Mladinski center Vid	1	0,2
Žarek upanja	1	0,2
<i>Skupaj</i>	<i>56</i>	<i>13,3</i>

Tabela 4.3: »Ali ste član katere od nepridobitnih humanitarnih organizacij?«

<i>Vrednosti</i>	Frekvenca	Odstotek
Član: Ne	198	93,4
Da	14	6,6
Skupaj	212	100,0

Tabela 4.4: Seznam nepridobitnih humanitarnih organizacij, katerih člani so anketiranci
(*n=14*)

Nepridobitna humanitarna organizacija	Frekvenca	Odstotek
Rdeči križ	6	42,9
Amnesty International	3	21,4
Društvo za avtizem DAN	1	7,1
Prostovoljno gasilsko društvo	1	7,1
Društvo za zaščito živali	1	7,1
Društvo za pomoč prezgodaj rojenim otrokom	1	7,1
UNICEF	1	7,1
Skupaj	14	100,0

Tabela 4.5: »Ali ste v katero od nepridobitnih humanitarnih organizacij prijavljeni kot prostovoljec?«

<i>Vrednosti</i>	Frekvenca	Odstotek
Prostovoljec: Ne	205	96,7
Da	7	3,3
Skupaj	212	100,0

Tabela 4.6: Seznam nepridobitnih organizacij, v katerih so anketiranci prijavljeni kot prostovoljci (n=7)

Nepridobitna humanitarna organizacija	Frekvenca	Odstotek
Rdeči križ	4	57,1
Misijonsko središče Ljubljana	1	14,3
Lions Club	1	14,3
UNICEF	1	14,3
Skupaj	7	100,0

PRILOGA 5: Darovanje in z njim povezano vedenje porabnikov

Tabela 5.1: Prikaz srednjih vrednosti za Likertovo lestvico (vprašanje št. 8)

Trditve	n	Aritmetična sredina	Standardna napaka aritmetične sredine	Mediana	Modus	Standardni odklon	Varianca
V času gospodarske krize je več ljudi, ki potrebujejo pomoč.	212	4,43	0,046	5,00	5	0,668	0,446
Revnejši ljudje so za svoje stanje krivi sami.	212	2,34	0,056	2,00	2	0,808	0,653
Zaradi gospodarske krize darujem manj kot pred njo.	212	2,81	0,072	3,00	3	1,054	1,111
Ljudem v stiski bi pomagal/a, ker se lahko tudi sam/a znajdem v takšni situaciji in bom potreboval/a pomoč.	212	3,84	0,063	4,00	4	0,913	0,833
Kadar pomagam drugim, se bolje počutim.	212	4,15	0,055	4,00	4	0,794	0,631
Ljudje darujejo v dobrodelne namene, da dokazujejo svoj status v družbi.	212	2,64	0,063	3,00	3	0,910	0,828
Pomembno je pomagati ljudem, ki so v stiski.	212	4,34	0,057	5,00	5	0,831	0,691
Nepridobitne organizacije javnost dobro obveščajo o svojih aktivnostih.	212	2,97	0,061	3,00	3	0,894	0,800
Organizacijam zaupam glede zbiranja sredstev.	212	2,81	0,061	3,00	3	0,895	0,801
Organizacije celotnega zneska sredstev, ki ga zberejo, ne namenijo v namene, ki jih oglašujejo.	212	3,75	0,063	4,00	4	0,917	0,840
Z uporabo otrok v oglasnih sporočilih želijo organizacije vplivati na ljudi, da darujejo več.	212	4,19	0,056	4,00	4	0,812	0,659

Tabela 5.2: Prikaz intervalov zaupanja za Likertovo lestvico (vprašanje št. 8)

Vrednosti	Aritmetična sredina	Interval zaupanja	
Trditve		Spodnja meja	Zgornja meja
V času gospodarske krize je več ljudi, ki potrebujejo pomoč.	4,434	4,34	4,52

Se nadaljuje.

Nadaljevanje.

Revnejši ljudje so za svoje stanje krivi sami.	2,344	2,23	2,45
Zaradi gospodarske krize darujem manj kot pred njo.	2,811	2,67	2,95
Ljudem v stiski bi pomagal/a, ker se lahko tudi sam/a znajdem v takšni situaciji in bom potreboval/a pomoč.	3,844	3,72	3,97
Kadar pomagam drugim, se bolje počutim.	4,151	4,04	4,26
Ljudje darujejo v dobrodelne namene, da dokazujejo svoj status v družbi.	2,642	2,52	2,76
Pomembno je pomagati ljudem, ki so v stiski.	4,344	4,23	4,46
Nepridobitne organizacije javnost dobro obveščajo o svojih aktivnostih.	2,967	2,85	3,09
Organizacijam zaupam glede zbiranja sredstev.	2,807	2,69	2,93
Organizacije celotnega zneska sredstev, ki jih zberejo, ne namenijo v namene, ki jih oglašujejo.	3,755	3,63	3,88
Z uporabo otrok v oglasnih sporočilih želijo organizacije vplivati na ljudi, da darujejo več.	4,193	4,08	4,30

Tabela 5.3a: *Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »V času gospodarske krize je več ljudi, ki potrebujejo pomoč«*

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Se ne strinjam	3	1,4	1,4
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	12	5,7	7,1
Se strinjam	87	41,0	48,1
Se popolnoma strinjam	110	51,9	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3b: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Revnejši ljudje so za svoje stanje krivi sami«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	31	14,6	14,6
Se ne strinjam	89	42,0	56,6
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	82	38,7	95,3
Se strinjam	8	3,8	99,1
Se popolnoma strinjam	2	0,9	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3c: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Zaradi gospodarske krize darujem manj kot pred njo«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	20	9,4	9,4
Se ne strinjam	67	31,6	41,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	72	34,0	75,0
Se strinjam	39	18,4	93,4
Se popolnoma strinjam	14	6,6	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3d: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Ljudem v stiski bi pomagal/a, ker se lahko tudi sam/a znajdem v takšni situaciji in bom potreboval/a pomoč«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	6	2,8	2,8
Se ne strinjam	9	4,2	7,1
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	44	20,8	27,8
Se strinjam	106	50,0	77,8
Se popolnoma strinjam	47	22,2	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3e: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Kadar pomagam drugim, se bolje počutim«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	2	0,9	0,9
Se ne strinjam	2	0,9	1,9
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	35	16,5	18,4
Se strinjam	96	45,3	63,7
Se popolnoma strinjam	77	36,3	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3f: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Ljudje darujejo v dobrodelne namene, da dokazujejo svoj status v družbi«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	19	9,0	9,0
Se ne strinjam	78	36,8	45,8
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	79	37,3	83,0
Se strinjam	32	15,1	98,1
Se popolnoma strinjam	4	1,9	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3g: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Pomembno je pomagati ljudem, ki so v stiski«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	1	0,5	0,5
Se ne strinjam	7	3,3	3,8
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	22	10,4	14,2
Se strinjam	70	33,0	47,2
Se popolnoma strinjam	112	52,8	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3h: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Nepridobitne organizacije javnost dobro obveščajo o svojih aktivnostih«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	4	1,9	1,9
Se ne strinjam	67	31,6	33,5
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	82	38,7	72,2
Se strinjam	50	23,6	95,8
Se popolnoma strinjam	9	4,2	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3i: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Organizacijam zaupam glede zbiranja sredstev«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	17	8,0	8,0
Se ne strinjam	55	25,9	34,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	95	44,8	78,8
Se strinjam	42	19,8	98,6
Se popolnoma strinjam	3	1,4	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3j: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Organizacije celotnega zneska sredstev, ki jih zberejo, ne namenijo v namene, ki jih oglašujejo«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Sploh se ne strinjam	2	0,9	0,9
Se ne strinjam	14	6,6	7,5
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	67	31,6	39,2
Se strinjam	80	37,7	76,9
Se popolnoma strinjam	49	23,1	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.3k: Frekvenčna porazdelitev Likertove lestvice »Revnejši Z uporabo otrok v oglasnih sporočilih želijo organizacije vplivati na ljudi, da darujejo več«

<i>Strinjanje s trditvijo</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Se ne strinjam	11	5,2	5,2
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	20	9,4	14,6
Se strinjam	98	46,2	60,8
Se popolnoma strinjam	83	39,2	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.4: Statistika - T-test za Likertovo lestvico (vprašanje št. 8)

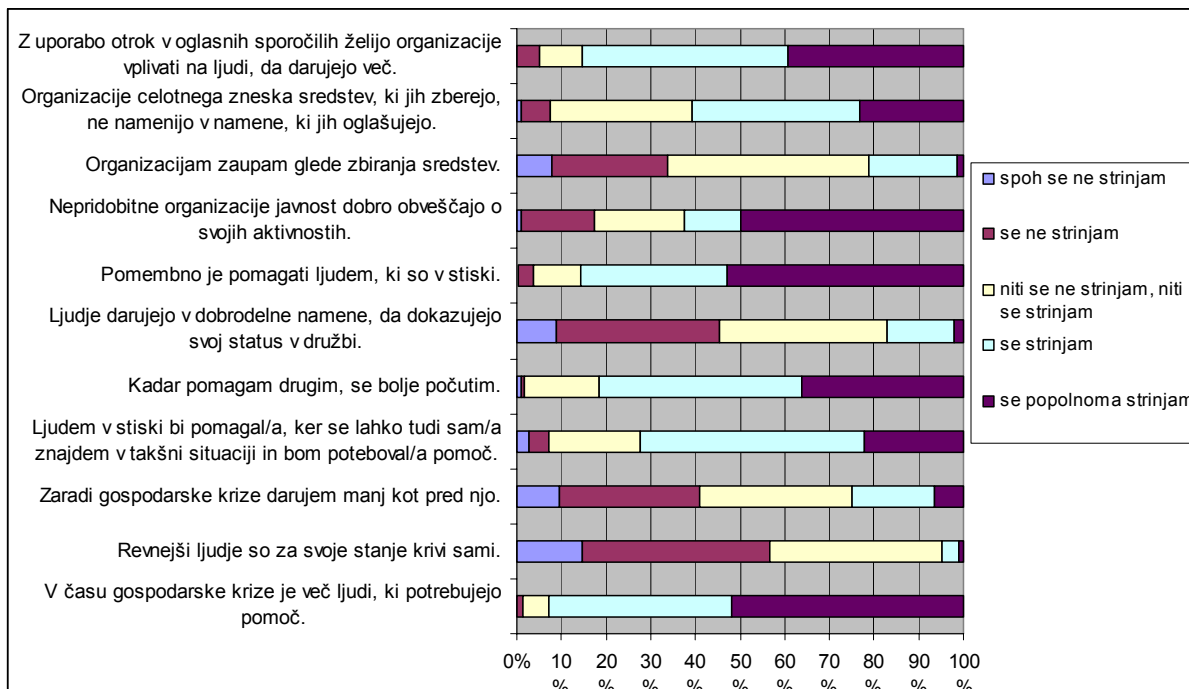
<i>Trditve</i>	N	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Standardna napaka aritmetične sredine
V času gospodarske krize je več ljudi, ki potrebujejo pomoč.	212	4,43	0,668	0,046
Revnejši ljudje so za svoje stanje krivi sami.	212	2,34	0,808	0,056
Zaradi gospodarske krize darujem manj kot pred njo.	212	2,81	1,054	0,072
Ljudem v stiski bi pomagal/a, ker se lahko tudi sam/a najdem v takšni situaciji in bom potreboval/a pomoč.	212	3,84	0,913	0,063
Kadar pomagam drugim, se bolje počutim.	212	4,15	0,794	0,055
Ljudje darujejo v dobrodelne namene, da dokazujejo svoj status v družbi.	212	2,64	0,910	0,063
Pomembno je pomagati ljudem, ki so v stiski.	212	4,34	0,831	0,057
Nepridobitne organizacije javnost dobro obveščajo o svojih aktivnostih.	212	2,97	0,894	0,061
Organizacijam zaupam glede zbiranja sredstev.	212	2,81	0,895	0,061

Se nadaljuje.

Nadaljevanje.

Organizacije celotnega zneska sredstev, ki jih zberejo, ne namenijo v namene, ki jih oglašujejo.	212	3,75	0,917	0,063
Z uporabo otrok v oglasnih sporočilih želijo organizacije vplivati na ljudi, da darujejo več.	212	4,19	0,812	0,056

Slika 5.1: Prikaz stopnje strinjanja s trditvami iz vprašanja 8

Tabela 5.5: »Ali ste v zadnje pol leta darovali več sredstev v dobrodelne namene kot prej v enakem obdobju?«

Odgovor	Frekvenca	Odstotek
Da	28	13,2
Ne	184	86,8
Skupaj	212	100,0

Tabela 5.6: »Ali ste se v letošnjem letu udeležili več prostovoljskih akcij kot v preteklem letu?«

Odgovor	Frekvenca	Odstotek
Da	28	13,2
Ne	184	86,8
Skupaj	212	100,0

Tabela 5.7a: Frekvenčna porazdelitev vpliva oglasnih sporočil (TV, tiskani mediji)

<i>Vpliv dejavnika</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	29	13,7	13,7
Ne vpliva na odločitev o darovanju	120	56,6	70,3
Me spodbudi	63	29,7	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.7b: Frekvenčna porazdelitev vpliva dejavnika dejstev o naravnih nesrečah

<i>Vpliv dejavnika</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	3	1,4	1,4
Ne vpliva na odločitev o darovanju	49	23,1	24,5
Me spodbudi	160	75,5	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.7c: Frekvenčna porazdelitev vpliva prikaza žrtev naravnih nesreč na darovanje

<i>Vpliv dejavnika</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	8	3,8	3,8
Ne vpliva na odločitev o darovanju	71	33,5	37,3
Me spodbudi	133	62,7	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.7d: Frekvenčna porazdelitev vpliva prikaza otrok na darovanje

<i>Vpliv dejavnika</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	9	4,2	4,2
Ne vpliva na odločitev o darovanju	69	32,5	36,8
Me spodbudi	134	63,2	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.7e: Frekvenčna porazdelitev vpliva prikaza bolezni prejemnikov pomoči na darovanje

<i>Vpliv dejavnika</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	7	3,3	3,3
Ne vpliva na odločitev o darovanju	108	50,9	54,2
Me spodbudi	97	45,8	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.7f: Frekvenčna porazdelitev vpliva znancev, ki darujejo, na darovanje

<i>Vpliv dejavnika</i>	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	6	2,8	2,8
Ne vpliva na odločitev o darovanju	154	72,6	75,5
Me spodbudi	52	24,5	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.7g: Frekvenčna porazdelitev vpliva organizacije, ki zbira sredstva, na darovanje

Vpliv dejavnika	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	16	7,5	7,5
Ne vpliva na odločitev o darovanju	137	64,6	72,2
Me spodbudi	59	27,8	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.7g: Frekvenčna porazdelitev vpliva programa prireditve na darovanje

Vpliv dejavnika	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Me odvrne	19	9,0	9,0
Ne vpliva na odločitev o darovanju	110	51,9	60,8
Me spodbudi	83	39,2	100,0
Skupaj	212	100,0	

Tabela 5.8: Frekvenčna porazdelitev odgovorov na vprašanje »Ali veste, da je leto 2010 razglašeno za evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti?«

Odgovor	Frekvenca	Odstotek
Da	40	18,9
Ne	166	78,3
Me ne zanima	6	2,8
Skupaj	212	100,0

PRILOGA 6: Preverjanje raziskovalnih domnev

Tabela 6.1: Z-preizkus za delež (raziskovalna domneva 1: Več kot polovica anketiranih je že prispevala sredstva ali druge predmete v dobrodelne namene)

		Odgovor	N	Opazovani delež	Testni delež	Stopnja značilnosti (2-stranska)
Ali ste že kdaj kar koli podarili v dobrodelne namene?	Skupina 1	Da	198	0,93	0,50	0,000 ^a
	Skupina 2	Ne	14	0,07		
	Skupaj		212	1,00		

Tabela 6.2: Z-preizkus za delež (raziskovalna domneva 2: Manj kot polovica anketiranih je nudila prostovoljno pomoč)

		Odgovor	N	Opazovani delež	Testni delež	Stopnja značilnosti (2-stranska)
Ali ste kdaj pomagali kot prostovoljec?	Skupina 1	Da	102	0,48	0,50	0,631 ^a
	Skupina 2	Ne	110	0,52		
	Skupaj		212	1,00		

Tabela 6.3: T-preizkus (raziskovalna domneva 3)

	Testna vrednost = 3					
	t	Prostostne stopinje	Stopnja značilnosti (2-stranska)	Povprečna razlika	95% interval zaupanja razlike	
					Spodnja meja	Zgornja meja
Organizacijam zaupam glede zbiranja sredstev.	-3,146	211	0,002	-0,193	-0,31	-0,07

Tabela 6.4: T-preizkus (raziskovalna domneva 4)

	Testna vrednost = 3					
	t	Prostostne stopinje	Stopnja značilnosti (2-stranska)	Povprečna razlika	95% interval zaupanja za razliko	
					Spodnja meja	Zgornja meja
Pomembno je pomagati ljudem, ki so v stiski.	23,542	211	0,000	1,344	1,23	1,46

Tabela 6.5: T-preizkus (raziskovalna domneva 5)

	Testna vrednost = 3					
	t	Prostostne stopinje	Stopnja značilnosti (2-stranska)	Povprečna razlika	95% interval zaupanja za razliko	
					Spodnja meja	Zgornja meja
Zaradi gospodarske krize darujem manj kot pred njo.	-2,606	211	0,010	-0,189	-0,33	-0,05

Tabela 6.6: Kontingenčna tabela (raziskovalna domneva 6 – povezava med darovanjem in spolom)

			Spol		
			Moški	Ženski	Skupaj
Ali ste že kdaj kar koli podarili v dobrodelne namene?	Da	Frekvenca	87	111	198
		% po Spolu	89,7%	96,5%	93,4%
	Ne	Frekvenca	10	4	14
		% po Spolu	10,3%	3,5%	6,6%
	Skupaj	Frekvenca	97	115	212
		% po Spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Hi-kvadrat preizkus

	Vrednost	Prostostne stopinje	Stopnja značilnosti (2-stranska)
Pearsonov hi-kvadrat	3,981 ^a	1	0,046
Popravek hi-kvadrata ^b	2,950	1	0,086

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,41.

b. b. Computed only for a 2x2 table

Tabela 6.7: Kontingenčna tabela (raziskovalna domneva 7 – povezava med prostovoljstvom in starostjo)

			Starostna razreda		
			do 30 let	31 let in več	Skupaj
Ali ste kdaj pomagali kot prostovoljec?	Da	Frekvenca	37	65	102
		% po Starostnih razredih	39,4%	55,1%	48,1%
	Ne	Frekvenca	57	53	110
		% po Starostnih razredih	60,6%	44,9%	51,9%
	Skupaj	Frekvenca	94	118	212
		% po Starostnih razredih	100,0%	100,0%	100,0%

Hi-kvadrat preizkus

	Vrednost	Prostostne stopinje	Stopnja značilnosti (2-stranska)
Pearsonov hi-kvadrat	5,181 ^a	1	0,023
Popravek hi-kvadrata ^b	4,570	1	0,033

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 45,23.

b. Computed only for a 2x2 table

Tabela 6.8: Kontingenčna tabela (raziskovalna domneva 8 – povezava med darovanjem in starostjo)

			Starostna razreda		
			do 30 let	31 let in več	Skupaj
Ali ste že kdaj kar koli podarili v dobrodelne namene?	Da	Frekvenca	82	116	198
		% po Starostnih razredih	87,2%	98,3%	93,4%
	Ne	Frekvenca	12	2	14
		% po Starostnih razredih	12,8%	1,7%	6,6%
	Skupaj	Frekvenca	94	118	212
		% po Starostnih razredih	100,0%	100,0%	100,0%

Hi-kvadrat preizkus

	Vrednost	Prostostne stopinje	Stopnja značilnosti (2-stranska)
Pearsonov hi-kvadrat	10,398 ^a	1	,001
Popravek hi-kvadrata ^b	8,680	1	,003

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,21.

b. Computed only for a 2x2 table